

Kontaktperson: Magnus Johansson
Telefon 010-209 01 08

Sammanfattade yrkesanalyser 2011

Bakgrund

Under 2011 har Myndigheten för yrkeshögskolan intensifierat och utvecklat arbetet med att ta fram yrkesanalyser. Istället för att som 2010 utföra en övergripande utbildningsanalys över yrkesutbildningarna och dess arbetsmarknad, publicerade myndigheten rapporten *Utbildningar inom yrkeshögskolan* i april 2011. Rapporten redogör kortfattat för befintliga och beviljade utbildningar inom yrkeshögskolan som avslutas någon gång mellan åren 2011 och 2015. Detta för att ge en överblick över hur utbildningsutbudet ser ut inom yrkeshögskolans olika utbildningsområden.

Därefter har arbetet inriktats på att ta fram yrkesanalyser där avgränsade yrken och kompetenser beskrivs och analyseras utifrån arbetsmarknadens efterfrågan på yrket, yrkeshögskolans relevans för yrket samt utbud av befintliga utbildningar som kan leda till yrket. Detta för att stärka den del av bedömningsunderlaget som ska säkerställa arbetsmarknadsrelevansen för yrkeshögskoleutbildningarna.

I arbetet med yrkesanalyserna har metod och innehåll utvecklats utifrån de erfarenheter som gjorts 2010. Främst har det handlat om att utveckla innehållet i yrkesanalyserna och att använda arbetsmarknadens aktörer som uppgiftslämnare i större utsträckning.

I denna rapport redovisas sammanfattningar av de yrkesanalyser som myndigheten arbetat med under 2011 och som tillsammans med innehållet i ansökan från utbildningsanordnare, eventuell referenstagning och tidigare resultat utgjort underlag för beslut om beviljande eller avslag.

Sammanfattningarna som publiceras i denna rapport är resultat av de yrkesanalyser som Myndigheten för yrkeshögskolan arbetat med under 2011. Valet av de yrken som analyserats under året har utgångspunkt i det bedömningsarbete som myndigheten utfört under ansökningsomgång 2010 och 2011.

Skälen till att vissa yrken har analyserats och andra inte kan variera. Det har varit särskilt viktigt för myndigheten att analysera yrken där arbetsmarknadens efterfrågan, yrkeshögskolans relevans för yrket eller befintligt utbildningsutbud varit svårt att bedöma på annat sätt. Den information utbildningsanordnare lämnar i ansökan är inte alltid tillräcklig för de bedömningar myndigheten måste göra.

Vissa yrken har inte analyserats därför att annan information har varit tillräcklig för att bedöma ansökningarna, t.ex. informationen i ansökningarna, eventuella referenser eller information från Arbetsförmedlingens Yrkeskompass. En del yrken har inte analyserats därför att de utslutande bedömts vara yrkesutgångar från gymnasieskolan respektive högskolan.

Syftet med yrkesanalyserna

Syftet med yrkesanalyserna är att, tillsammans med utbildningsanordnarens ansökan och referenstagning, utgöra underlag för bedömning om en ansökan ska beviljas eller inte. En yrkesanalys ska främst svara på tre frågor: Finns det en efterfrågan på yrkesrollen eller den kompetens utbildningen leder till? Är yrkeshögskolan relevant utbildningsform för yrket eller kompetensen? Hur ser utbildningsutbudet ut när det gäller utbildningar som kan leda till yrket eller kompetensen?

I några fall kan en yrkesanalys vara fokuserad på specifika frågor. Det kan t.ex. handla om hur viktigt gesällbrev eller mästarbrev är för att få anställning inom yrket (låsmed) eller olika nivåbestämmelser på kvalifikationer inom ett yrke ser ut (CNC). Yrkesanalysen utgör ett av flera underlag som används för bedömning av en ansökan.

Det viktigaste underlaget är ansökan och den information den innehåller. Som ett komplement till ansökan kan myndigheten även välja att kontakta de referenser som anges i ansökan. I de fall en ansökan rör förnyade omgångar hos befintliga utbildningsanordnare beaktas även tidigare resultat och eventuella tillsynsrapporter vid bedömningen.

Källor och informationsinsamling

Bland de källor som använts vid informationsinsamlingen till yrkesanalyserna finns Arbetsförmedlingens Yrkeskompass och Yrken A-Ö samt Arbetsförmedlingens statistik över arbetslösa, arbetssökande och anmälda lediga platser. En annan viktig källa är Statistiska Centralbyrån (SCB) där framförallt Yrkesregistret och Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) har använts. Även Standard för Svensk Yrkesklassificering (SSYK) har använts för att beskriva olika yrken.

För att komplettera information från Arbetsförmedlingen och SCB har myndigheten även använt sig av information från arbetsgivar- och branschorganisationer, myndigheter som t.ex. Skolverket, Tillväxtverket och Konjunkturinstitutet, universitet och högskolor och fackförbund. Information har också hämtats från rekryteringsannonser som utannonserats.

För att stämma av och ytterligare komplettera den information som myndigheten samlat in från olika skriftliga källor har aktörer på arbetsmarknaden, främst arbetsgivare och personalansvariga, intervjuats. Myndigheten har också berett aktörer på arbetsmarknaden, främst bransch- och intresseorganisationer men även arbetsgivare och personalansvariga, möjlighet att kommentera och komplettera utkast av yrkesanalyserna innan de färdigställts. Arbetsförmedlingens nationella branschråd inom olika branschområden har varit behjälpliga både med att lämna information och med att kommentera utkast till analyserna.

Regionförbund och länsstyrelser med ansvar för de regionala kompetensplattformarna har bistått myndigheten med information om den regionala arbetsmarknaden och hur den förväntas utvecklas.

Informationens begränsningar

Den information myndigheten har tillgång till har begränsningar som gör att den måste tolkas med försiktighet och med viss reservation. Statistiken från SCBs yrkesregister har flera begränsningar och det varierar hur användbar den är för olika yrken beroende av hur avgränsningarna är gjorda. En del yrkesgrupper är mycket strikt avgränsade medan andra innehåller mycket skilda yrkesroller. För de senare är statistiken mindre relevant.

Statistiken från Arbetsförmedlingen är bättre avgränsad för olika yrkesroller men

mörkertalen när det gäller arbetslösa, arbetsökande och lediga platser innebär osäkra siffror. I de fall statistiken är osäker har den antingen tagits bort eller så har osäkerheten kommenterats och beaktats i analysen.

Övrig information från t.ex. anställningsannonser, webbsidor med yrkesinformation och rekryteringsföretag är i regel mycket användbar för att få en bild av vilken kompetens som efterfrågas och vilka arbetsuppgifter som ingår i yrkesrollen. Svagheter i den information vi får ut av dessa källor är att det är svårt att systematisera informationsinsamlingen och försäkra sig om att alla relevanta anställningsannonser och webbsidor är identifierade eller att kunna avgöra vilket rekryteringsföretag som är mest relevant för den yrkesroll som ska analyseras.

Trots att den information som myndigheten har tillgång till har olika begränsningar så kan den sammantaget ofta ge svar på de frågor som analyserna syftar att svara på, dvs. finns det en efterfrågan på yrket eller kompetensen, är yrkeshögskolan relevant utbildningsform för yrket och hur ser utbudet av utbildningar till yrket ut?

Innehåll

Ambulanssjukvårdare, dnr YH 2011/2630	13
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	13
Befintligt utbildningsutbud	13
Automationstekniker, dnr YH 2011/2632	14
Beskrivning av yrket	14
Arbetslivets efterfrågan	14
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	14
Befintligt utbildningsutbud	14
Bagare och konditor, dnr YH 2011/2556	15
Beskrivning av yrket	15
Arbetslivets efterfrågan	15
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	15
Befintligt utbildningsutbud	15
Bank-, finans- och försäkringsrådgivare, dnr YH 2011/2631	16
Beskrivning av yrket	16
Arbetslivets efterfrågan	16
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	16
Befintligt utbildningsutbud	16
Behandlingsassistent, dnr YH 2011/2630	17
Beskrivning av yrket	17
Arbetslivets efterfrågan	17
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	17
Befintligt utbildningsutbud	17
Bildjournalist, dnr YH 2011/2636	18
Beskrivning av yrket	18
Arbetslivets efterfrågan	18
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	18
Befintligt utbildningsutbud	18
Butiksledare, dnr YH 2011/2631	19
Beskrivning av yrket	19
Arbetslivets efterfrågan	19
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	19
Befintligt utbildningsutbud	19
Byggingenjör/byggteknik, dnr YH 2011/2634	20
Beskrivning av yrket	20
Arbetslivets efterfrågan	20
Befintligt utbildningsutbud	20
CAD-konstruktörer och designtekniker, dnr YH 2011/2632	21
Beskrivning av yrket	21

Arbetslivets efterfrågan	21
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	21
Befintligt utbildningsutbud	21
Computer Numerical Control (CNC), dnr YH 2011/2632	22
Beskrivning av yrket	22
Nivåbestämmelse	22
Databasutvecklare, dnr YH 2011/2625	23
Beskrivning av yrket	23
Arbetslivets efterfrågan	23
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	23
Befintligt utbildningsutbud	23
Data/ IT-säkerhet, dnr YH 2011/2631	24
Beskrivning av yrket	24
Arbetslivets efterfrågan	24
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	24
Befintligt utbildningsutbud	24
Destinationsutvecklare, dnr YH 2011/2557	25
Beskrivning av yrket	25
Arbetslivets efterfrågan	25
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	25
Befintligt utbildningsutbud	25
Diverse reparatörer, dnr YH 2011/2632	26
Arbetslivets efterfrågan	26
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	26
Befintligt utbildningsutbud	26
Drifttekniker, dnr YH 2011/2632	27
Beskrivning av yrket	27
Arbetslivets efterfrågan	27
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	27
Befintligt utbildningsutbud	27
E-learningproducent, dnr YH 2011/2625	28
Beskrivning av yrket	28
Arbetslivets efterfrågan	28
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	28
Befintligt utbildningsutbud	28
Eventarrangör/Eventkoordinator och Eventmanager, dnr YH	
2011/2557	29
Beskrivning av yrket	29
Arbetslivets efterfrågan	29
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	29
Befintligt utbildningsutbud	29
Fastighetsförvaltare, dnr YH 2011/2634	30
Beskrivning av yrket	30
Arbetslivets efterfrågan	30
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	30

Befintligt utbildningsutbud	30
Fastighetsingenjör, dnr YH 2011/2634	31
Beskrivning av yrket	31
Arbetslivets efterfrågan	31
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	31
Befintligt utbildningsutbud	31
Fastighetsskötare, dnr YH 2011/2634	32
Beskrivning av yrket	32
Arbetslivets efterfrågan	32
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	32
Befintligt utbildningsutbud	32
Fastighetstekniker, dnr YH 2011/2634	33
Beskrivning av yrket	33
Arbetslivets efterfrågan	33
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	33
Befintligt utbildningsutbud	33
Fastighetsvärd, dnr YH 2011/2634	34
Beskrivning av yrket	34
Arbetslivets efterfrågan	34
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	34
Befintligt utbildningsutbud	34
Finsnickare m.fl., dnr YH 2011/2632.....	35
Arbetslivets efterfrågan	35
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	35
Befintligt utbildningsutbud	35
Fotografer, dnr YH 2011/2636	36
Beskrivning av yrket	36
Arbetslivets efterfrågan	36
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	36
Befintligt utbildningsutbud	36
Guide Inresande Turism, dnr YH 2011/2557	37
Beskrivning av yrket	37
Arbetslivets efterfrågan	37
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	37
Befintligt utbildningsutbud	37
GIS/kartingenjör, dnr YH 2011/2634	38
Beskrivning av yrket	38
Arbetslivets efterfrågan	38
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	38
Befintligt utbildningsutbud	38
Gruvingenjör, dnr YH 2011/2632	39
Beskrivning av yrket	39
Arbetslivets efterfrågan	39
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	39
Befintligt utbildningsutbud	39

Guld- och silversmed, dnr YH 2011/2636	40
Beskrivning av yrket	40
Arbetslivets efterfrågan	40
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	40
Befintligt utbildningsutbud	40
Hudterapeuter, dnr YH 2011/2572	41
Beskrivning av yrket	41
Arbetslivets efterfrågan	41
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	41
Befintligt utbildningsutbud	41
Hälsovägledare, dnr YH 2011/2572	42
Beskrivning av yrket	42
Arbetslivets efterfrågan	42
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	42
Befintligt utbildningsutbud	42
Inköpare och upphandlare, dnr YH 2011/2631	43
Beskrivning av yrket	43
Arbetslivets efterfrågan	43
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	43
Befintligt utbildningsutbud	43
Installationsingenjör, dnr YH 2011/2634	44
Beskrivning av yrket	44
Arbetslivets efterfrågan	44
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	44
Befintligt utbildningsutbud	44
Interaktionsdesigner, dnr YH 2011/2625	45
Beskrivning av yrket	45
Arbetslivets efterfrågan	45
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	45
Befintligt utbildningsutbud	45
Kommunikatör/informatör, dnr YH 2011/2637	46
Beskrivning av yrket	46
Arbetslivets efterfrågan	46
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	46
Befintligt utbildningsutbud	46
Kvalificerad kock, dnr YH 2011/2556	47
Beskrivning av yrket	47
Arbetslivets efterfrågan	47
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	47
Befintligt utbildningsutbud	47
Kvalitets- och processutvecklare inom Life Science, dnr YH 2011/2630	48
Beskrivning av yrket	48
Arbetslivets efterfrågan	48
Befintligt utbildningsutbud	48

Kyl- och värmepumpstekniker, dnr YH 2011/2634.....	49
Beskrivning av yrket	49
Arbetslivets efterfrågan	49
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	49
Befintligt utbildningsutbud	49
Låssmed, dnr YH 2011/2627	50
Arbetslivets efterfrågan	50
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	50
Befintligt utbildningsutbud	50
Löneadministratörer, dnr YH 2011/2631	51
Beskrivning av yrket	51
Arbetslivets efterfrågan	51
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	51
Befintligt utbildningsutbud	51
Marintekniker/mariningenjör, motorteknik, service, underhåll etc, dnr YH 2011/2632	52
Beskrivning av yrket	52
Arbetslivets efterfrågan	52
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	52
Befintligt utbildningsutbud	52
Massörer, dnr YH 2011/2572	53
Beskrivning av yrket	53
Arbetslivets efterfrågan	53
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	53
Befintligt utbildningsutbud	53
Mångfaldstolk, dnr YH 2011/2630	54
Beskrivning av yrket	54
Arbetslivets efterfrågan	54
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	54
Befintligt utbildningsutbud	54
Originalare och tryckare, dnr YH 2011/2636	55
Arbetslivets efterfrågan	55
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	55
Befintligt utbildningsutbud	55
Paralegal, dnr YH 2011/2629	56
Beskrivning av yrket	56
Arbetslivets efterfrågan	56
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	56
Befintligt utbildningsutbud	56
Produktionsledare well- och förpackningsindustrin, dnr YH 2011/2632	57
Arbetslivets efterfrågan	57
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	57
Befintligt utbildningsutbud	57

Sammanfattning projektkoordinator inom möbel- och inredningsbranschen/designkoordinator inom möbler och inredning, dnr YH 2011/2636	58
Arbetslivets efterfrågan	58
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	58
Befintligt utbildningsutbud	58
Receptions-/bokningschef, konferenschef och housekeeper inom hotellverksamhet, dnr YH 2011/2556	59
Beskrivning av yrket	59
Arbetslivets efterfrågan	59
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	59
Befintligt utbildningsutbud	59
Redovisningsekonomer, dnr YH 2011/2631	60
Beskrivning av yrket	60
Arbetslivets efterfrågan	60
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	60
Befintligt utbildningsutbud	60
Rekryterare, dnr YH 2011/2631	61
Beskrivning av yrket	61
Arbetslivets efterfrågan	61
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	61
Befintligt utbildningsutbud	61
Resekonsult/Resesäljare, dnr YH 2011/2557	62
Beskrivning av yrket	62
Arbetslivets efterfrågan	62
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	62
Befintligt utbildningsutbud	62
Restaurangchef, dnr YH 2011/2556	63
Beskrivning av yrket	63
Arbetslivets efterfrågan	63
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	63
Befintligt utbildningsutbud	63
Service- och Underhållstekniker, dnr YH 2011/2632	64
Beskrivning av yrket	64
Arbetslivets efterfrågan	64
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	64
Befintligt utbildningsutbud	64
Skogsmaskinförare, dnr YH 2011/2559	65
Beskrivning av yrket	65
Arbetslivets efterfrågan	65
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	65
Befintligt utbildningsutbud	65
Skoladministratörer, dnr YH 2011/2631	66
Beskrivning av yrket	66
Arbetslivets efterfrågan	66

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	66
Befintligt utbildningsutbud	66
Sommelier, dnr YH 2011/2556.....	67
Beskrivning av yrket	67
Arbetslivets efterfrågan	67
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	67
Befintligt utbildningsutbud	67
Säkerhetssamordnare, dnr YH 2011/2627	68
Beskrivning av yrket	68
Arbetslivets efterfrågan	68
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	68
Befintligt utbildningsutbud	68
Tapetserare, dnr YH 2011/2636	69
Beskrivning av yrket	69
Arbetslivets efterfrågan	69
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	69
Befintligt utbildningsutbud	69
Teknikinformatör, dnr YH 2011/2637	70
Beskrivning av yrket	70
Arbetslivets efterfrågan, utbildningsform och nivå för yrket.....	70
Befintligt utbildningsutbud	70
Transportlogistiker, dnr YH 2011/2626	71
Beskrivning av yrket	71
Arbetslivets efterfrågan	71
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	71
Befintligt utbildningsutbud	71
Trädgårdsanläggare, dnr YH 2011/2558.....	72
Beskrivning av yrket	72
Arbetslivets efterfrågan	72
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	72
Befintligt utbildningsutbud	72
Trädgårdsodlare, dnr YH 2011/2558.....	73
Beskrivning av yrket	73
Arbetslivets efterfrågan	73
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	73
Befintligt utbildningsutbud	73
Turistinformatör, dnr YH 2011/2557	74
Beskrivning av yrket	74
Arbetslivets efterfrågan	74
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	74
Befintligt utbildningsutbud	74
Tv-produktionsspecialist, dnr YH 2011/2636.....	75
Beskrivning av yrket	75
Arbetslivets efterfrågan	75
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	75

Befintligt utbildningsutbud	75
Arbetslivets efterfrågan	76
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	76
Befintligt utbildningsutbud	76
Webbutvecklare, dnr YH 2011/2625	77
Beskrivning av yrket	77
Arbetslivets efterfrågan	77
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	77
Befintligt utbildningsutbud	77
Vindkrafttekniker, dnr YH 2011/2632.....	78
Beskrivning av yrket	78
Arbetslivets efterfrågan	78
Befintligt utbildningsutbud	78
Vårdadministratör, dnr YH 2011/2631	79
Beskrivning av yrket	79
Arbetslivets efterfrågan	79
Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket	79
Befintligt utbildningsutbud	79

Ambulanssjukvårdare, dnr YH 2011/2630

Arbetslivets efterfrågan

Ambulanssjukvårdare är benämning på en undersköterska som arbetar i en ambulans. Samtliga aktörer som myndigheten har varit i kontakt med anställer ambulanssjukvårdare. Stockholm läns landsting, Östergötlands landsting och Region Skåne har i upphandlingar¹ om personal i ambulansvård ställt som minsta krav på kompetens genomgången ambulanssjukvårdarutbildning.

Ökade krav på kompetens inom verksamhetsområdet kan på sikt leda till att uppdragsgivare kräver att den sökande har genomgången sjuksköterskeutbildning och vidareutbildning i ambulanssjukvård eller anestesi/IVA.²

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Grundkrav för en ambulanssjukvårdare vid nyanställning är gymnasieskolans omvårdnadsprogram, som numera benämns Vård och omsorgsprogrammet, minst 2 års yrkeserfarenhet som undersköterska varav 1 år inom slutna vården samt körkort.³ Kraven på eftergymnasial utbildning har varierat under de senaste 20 åren från en 7 veckors grundläggande ambulanssjukvårdarutbildning med en 20 veckors påbyggnadsutbildning till krav på en tvåårig universitetutbildning.

Befintligt utbildningsutbud

Det finns idag inte några utbildningar som leder till yrket inom yrkeshögskolan. Örebro universitet har tidigare haft en tvåårig utbildning till ambulanssjukvårdare i samarbete med Ambulansakademien i Sandö, men den är numera nedlagd.

¹ Avtal 0802173-2 mellan Region Skåne och Sirius Humanum AB om Ambulanssjukvård, www.sirius-humanum.se, Upphandlingsavtal mellan Landstinget i Östergötland och Sirius Humanum AB om Ambulanssjukvård

² Ambulanssjukvården Uppsala

³ Samariten Ambulans AB

Automationstekniker, dnr YH 2011/2632

Beskrivning av yrket

En automationstekniker monterar, ställer in, reparerar och sköter utrustning för automatisk styrning av olika industriprocesser och maskinanläggningar. Inom automationsteknik finns följande yrkesinriktningar: instrumenttekniker, processtekniker, styr- och reglertekniker och styr- och reglertekniker.⁴

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på automationstekniker bygger på information i anställningsannonser och från kontakt med aktörer inom branschen samt Arbetsförmedlingens yrkesprognos. Det finns en tydlig efterfrågan på automationstekniker. Enligt Paperprovincent är prognosen de närmaste 3-5 åren att efterfrågan kommer att vara konstant stor. Pensionsavgångarna kommer att bidra till att hålla efterfrågan konstant även om konjunkturen förändras under perioden.⁵

Enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos finns det stor efterfrågan på automationstekniker i nästan hela landet. Bäst jobbmöjligheter finns i Stockholm och Västra Götaland. Resten av södra Sverige, utom Skåne, har också bra arbetsmarknad. I Norrland är efterfrågan på automationstekniker i balans.⁶

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Grundkrav för automationstekniker är styr- och reglerteknik och elektronik inom elprogrammet på gymnasiet. Komvux har påbyggnadsutbildningar i automatiseringsteknik, automatiserat underhåll och tillverkning, automatisering/industriell elektronik och processautomation, vilka bygger på genomgången gymnasieutbildning.⁷

Avsevärt många anställningsannonser specificerar gymnasieutbildning som lägsta nivå förutom yrkeserfarenhet. Eftergymnasial utbildning efterfrågas och är meriterande inom konsultbranschen.⁸

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns bland annat utbildningar inom styr- och reglerteknik, processautomation, process- och underhållsteknik och systemteknik/automation som avser att leda till yrkesutgången automationstekniker.

⁴ Studiekaneln 2011

⁵ The Paperprovincent 2011 The paperprovincent är en klusterorganisation som ägs och drivs av ett 90-tal medlemsföretag i Värmland

⁶ Arbetsförmedlingen, Yrkeskompassen

⁷ Skolverket

⁸ Vakanser.se

Bagare och konditor, dnr YH 2011/2556

Beskrivning av yrket

En bagare och konditors arbetsuppgifter och arbetsmetoder skiljer sig beroende på vilken arbetsplats arbetet utförs. På ett industribageri har bagaren en mer övervakande roll för den automatiserade massproduktionen. Vid den industriella produktionen kräver vissa moment teknikkunskaper.⁹ På mindre bagerier är arbetsmomenten mer manuella och hantverksmässiga. Utöver att mäta upp ingredienser, blanda och grädda ska man behärska konsten att utforma och dekorera produkterna. Enligt Sveriges Bagare & Konditorer har bageribranschen haft en positiv försäljningsutveckling. Från början av 90-talet till mitten av 2000-talet ökade konsumtionen av bageriprodukter med 35 procent.

Yrket är inte reglerat men det går att avlägga gesäll- och mästarbrev för bagare och konditor.¹⁰

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på bagare och konditorer bygger på information i anställningsannonser, kontakter med aktörer inom branschen och Arbetsförmedlingen. Det finns en generell efterfrågan på bagare och konditorer. Efterfrågan är störst på yrkesverksamma med flera års yrkeserfarenhet, men arbetsgivare uppger att de är svårrekryterade. Efterfrågan påverkas i viss utsträckning av pensionsavgångar inom yrket.

Antal arbetssökande bagare/konditorer låg andra kvartalet 2011 på runt 1553. Antalet arbetssökande ökade mellan andra kvartalet 2009 och andra kvartalet 2011. Antalet arbetslösa följer den utveckling som antal arbetssökande har haft, men på en lägre nivå.¹¹

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Gymnasieutbildning är i regel ett krav för anställning som bagare eller konditor både enligt arbetsgivare och enligt SSYK - 7412 Bagare och konditor. Eftergymnasial vidareutbildning efterfrågas och är meriterande i viss utsträckning då arbetsgivare menar att färdighetsträningen i dagens gymnasieskola inte är tillräcklig.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 72 utbildningsplatser med avslut åren 2011-2015 som leder till yrket bagare och konditor. Utbildningsplatserna är fördelade på två utbildningar i Västra Götalands och Skåne län. Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01. Utbildningar som syftar att leda till yrkesutgången bagare och konditor finns också på restaurang- och livsmedelsprogramet på gymnasiet.

⁹ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

¹⁰ Sveriges Bagare & Konditorer

¹¹ Arbetsförmedlingens operativa förmedlingssystem

Bank-, finans- och försäkringsrådgivare, dnr YH 2011/2631

Beskrivning av yrket

Bank-, finans- och försäkringsrådgivare arbetar med att handlägga, informera om och sälja försäkringslösningar, pensionslösningar och banktjänster. Enlig lagen (2003:862) om finansiell rådgivning ska de som är placeringsrådgivare för privatpersoner och arbetar med aktier, fonder, optioner och försäkringar ha särskilda kunskaper inom handel med finansiella instrument, administration av finansiella instrument, finansiell ekonomi, etik samt regelverk och tillsyn.¹²

Kravet på särskild kunskap innebär att rådgivaren ska ha kompetens om de finansiella produkterna och färdighet i att kunna bedöma den information som kunden lämnar samt praktisk erfarenhet av rådgivning.¹³ Arbetsgivaren ansvarar för att arbetstagaren har rätt kompetens enligt lag och förordning.

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på bank-, finans- och försäkringsrådgivare bygger på information från kontakter med aktörer inom branschen. Finansmarknaden står inför nya utmaningar år 2012 då förslag om Basel III-reglerna implementeras. Reglerna innebär bland annat att bankerna måste ha en större mängd eget kapital vilket förväntas fördyra verksamheten. Nordea, Swedbank och Carnegie har år 2011 aviserat nedsäkringar och uppsägningar bland personalen. Nordea uppger att nedskärningarna kommer drabba samtliga funktioner inom banken.¹⁴ Enlig Finansförbundet är bank-, finans- och försäkringsrådgivare dock inte den yrkesgrupp som är mest utsatt för bankens neddragningar. Bankerna är måna om kontorsrörelsen och att bevara kundrelationer.¹⁵

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Den eftersökta kompetensen bland rådgivare inom banker och försäkringsbolag varierar beroende på verksamheternas geografiska spridning. På landsorten är det svårare att rekrytera rådgivare med akademisk bakgrund.¹⁶ Allt fler banker har anslutit sig till SwedSecs¹⁷ licensiering av anställda på den svenska värdepappersmarknaden. I dagsläget är licensieringstestet anpassat för dem med akademisk utbildning.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 427 utbildningsplatser med avslutsår 2011-2015 som leder till yrket bank-, finans- och försäkringsrådgivare.¹⁸ Utbildningsplatserna är fördelade på 9 utbildningar i Stockholms, Västra Götalands och Västernorrlands län.

¹² Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

¹³ Konsumenternas vägledning om bank och försäkring samt Finansinspektionen

¹⁴ Nordea

¹⁵ Finansförbundet

¹⁶ Bankinstitutens Arbetsgivarorganisation

¹⁷ SwedSec (2011) Licensierar alla medarbetare till ett SWEDSEC anslutet företag. Exempel på anslutna företag är värdepappersinstitut, fondbolag, försäkringsbolag, försäkringsförmedlingsbolag samt svenska filialer till utländska företag som bedriver motsvarande verksamhet i Sverige och agerar på den svenska värdepappersmarknaden är anslutna till SwedSec och licensierar sina medarbetare.

¹⁸ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Behandlingsassistent, dnr YH 2011/2630

Beskrivning av yrket

Behandlingsassistenter arbetar med vård och behandling, boende och vardagsstöd samt inom rehabiliteringsverksamhet inriktat mot vuxna och ungdomar som har psykosocial och missbruksrelaterad problematik.¹⁹ I arbetet ingår även planering och utvärdering av behandling.²⁰

Enligt SKL finns 7 035 anställda behandlingsassistenter²¹ inom kommuner och landsting. Cirka 5000 behandlingsassistenter är anställda inom fristående verksamhet²² och cirka 3000 är anställda inom Statens institutionsstyrelse²³. År 2009 var 17 100 personer anställda inom SSYK²⁴ 3461 - Behandlingsassistenter m.fl. Antalet anställda ökade med 4,5 procent mellan 2005 och 2009.²⁵

Av de sysselsatta inom SSYK 3461 – behandlingsassistenter m.fl. arbetar 88 procent inom tre olika branscher/näringsgrenar enligt följande: 44 procent inom näringsgrenen Vård och Omsorg med boende, 27 procent inom näringsgrenen Öppna sociala insatser samt 17 procent inom näringsgrenen Offentlig förvaltning; obligatorisk socialförsäkring.²⁶

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på behandlingsassistenter bygger på information från anställningsannonser, kontakter med aktörer inom branschen och Arbetsförmedlingens yrkesprognoser. Aktörer inom branschen bedömer att det i dagsläget råder brist på behandlingsassistenter inom verksamheterna på grund av att kraven på utbildning ökar och den totala omsättningen inom yrkesgruppen är stor. Antal nyanmälda platser på Arbetsförmedlingens platsbank visar en uppåtgående trend från och med första kvartalet 2009 till andra kvartalet 2011.²⁷

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Inom SSYK 3461 - behandlingsassistenter m.fl. har majoriteten av de anställda en längre eftergymnasial utbildning som högsta utbildning. Andelen med en kortare eftergymnasial utbildning är mycket högre jämfört med anställda i andra yrkeskategorier. Minimikravet för personal i behandlingsverksamhet är en eftergymnasial utbildning.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 1 138 utbildningsplatser med avslutsår 2011-2015 som leder till yrket behandlingsassistent. Utbildningsplatserna är fördelade på 30 utbildningar och 13 län.²⁸ Utbildningar som avser att leda till yrkesutgången behandlingsassistent finns också på folkhögskolor.

¹⁹ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

²⁰ Remissvar Behandlingsassistenter dnr Yh 2011/2630

²¹ Sveriges kommuner och landsting

²² Svenska vård 2010

²³ Statens institutionsstyrelse

²⁴ Standard för svensk yrkesklassificering

²⁵ SCB, Yrkesregistret

²⁶ Näringsgren efter Svensk Näringsgrensindelning (SNI 2007) 87 Vård och omsorg med boende, 88 Öppna sociala insatser och 84 Offentlig förvaltning och försvar; obligatorisk socialförsäkring.

²⁷ Arbetsförmedlingens operativa förmedlingssystem

²⁸ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Bildjournalist, dnr YH 2011/2636

Beskrivning av yrket

En bildjournalist är en fotograf som arbetar redaktionellt. Bildjournalistik är en särskild form av journalistik där korta texter skrivs till foton för att berätta en nyhet. Vanligtvis är det stillbilder i nyhetsmedia som bildjournalistiken arbetar med. Bildjournalisten kan vara frilansare, eller anställd på en tidning eller medie- och bildbyrå.

Inom SSYK 3131²⁹ - fotografer fanns år 2009 cirka 2 040 anställda. Antalet anställda ökade mellan 2005 och 2009 med 8,5 procent. Nästan 75 procent av alla anställda är män. Kvinnornas andel har sjunkit marginellt de senaste åren.³⁰ Åldersfördelningen för yrket visar att cirka 18 procent kommer att uppnå pensionsålder inom en 5-10 årsperiod.³¹

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på fotografer bygger på information och intervjuer från Arbetsförmedlingen, branschorganisationen Svenska Fotografers Förbund, Göteborgsposten och Aftonbladet.

Det finns en efterfrågan på kvalificerade fotografer och då framförallt frilansfotografer. Branschen är samtidigt väldigt konkurrensutsatt, det finns ett överskott på kvalificerade fotografer. Uppdragen är få i förhållande till antalet yrkesverksamma. Det kommer att finnas en ökad efterfrågan på kvalificerade fotografer och i synnerhet bildjournalister enligt branschföreträdare.

Antal nyanmälda platser på Arbetsförmedlingens platsbank för fotografer visar en uppåtgående trend från och med första kvartalet 2009 till andra kvartalet 2011.³²

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Inom SSYK 3131 – fotografer har cirka 54 procent av de anställda en gymnasial utbildning som högsta utbildning. Cirka 34 procent har en eftergymnasial utbildning. För de yrkesutövare som är 50 år eller äldre är det vanligare med förgymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå.³³ Inom branschen finns det delade uppfattningar om önskad utbildningsnivå. En del branschaktörer uppger att enbart utbildning på gymnasial nivå inte är tillräcklig och att eftergymnasial utbildning är ett krav då konkurrensen är hård. Det finns ändå yrkesverksamma fotografer utan fotografutbildning.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 90 utbildningsplatser med avslutsår 2011-2015 som leder till yrket Bildjournalist. Utbildningsplatserna är fördelade på två utbildningar i Uppsala län. Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01. Utbildningar som syftar att leda till yrkesutgången bildjournalist finns också inom högskolan.

²⁹ Standard för svensk yrkesklassificering

³⁰ SCB, Yrkesregistret

³¹ SCB, LISA-databasen 2008 och 2009

³² Arbetsförmedlingens operativa förmedlingssystem

³³ SCB, Yrkesregistret

Butiksledare, dnr YH 2011/2631

Beskrivning av yrket

Det finns flera olika typer av ledarroller i detaljhandeln och arbetsuppgifterna varierar beroende på verksamhetens storlek och innehåll samt på ägarförhållanden och driftsformer. Exempel på ledare inom butiks- och detaljhandeln är butikschefer/ledare, franchisetagare, avdelningschefer, säljledare och teamchefer.³⁴ Exempel på ledare inom partihandeln är distributionschefer vid avdelningar och säljchefer.

Inom detaljhandeln finns cirka 300 yrkesroller. Cirka 56 procent av de anställda utgörs av kassapersonal. Yrkeskategorin chefer utgör 9 procent av personalen i detaljhandeln.³⁵ Inom partihandeln utgör säljpersonal 32 procent och chefer/ledare 13 procent.³⁶

Arbetslivets efterfrågan

Enligt Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer har försäljningsvolymen för detaljhandeln som helhet ökat, och cirka hälften av företagen redovisar en ökad försäljning år 2010. Det är handel med motorfordon samt fackhandel som redovisar bäst försäljningstillväxt. Fackhandeln omfattar järn- och byggvaruhandeln, möbelhandeln och handel med hemelektronik som under senare år blivit en allt mer konsumentorienterad marknad.³⁷ Försäljning av livsmedel minskar. Inom livsmedelshandeln uppger 40 procent av företagen att försäljningspriserna kommer att stiga till följd av ökad konkurrens från företag inom Sverige och internationellt.³⁸

Avregleringar har möjliggjort fler externhandelsetableringar och har öppnat upp nya marknader. God tillväxt och lägre räntor har höjt hushållens köpkraft. Ökad marknadskoncentration och starkare förhandlingsmandat gentemot tillverkarna har bidragit till parti- och detaljhandelns starka produktionsutveckling.³⁹

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Chefernas/ledarnas utbildningsbakgrund inom handeln varierar. En del har gymnasieutbildning samt några års butikserfarenhet och kan ha gått företagets internutbildningar. Andra går via yrkeshögskola eller högskoleutbildning vilket har blivit en allt vanligare rekryteringskanal, enligt de branschaktörer Myndigheten för yrkeshögskolan har varit i kontakt med. Inom partihandeln finns ett ökat behov av kompetensförsörjning då ledarskapsrollen i högre utsträckning kräver eftergymnasial utbildning än motsvarande roll inom detalj- och fackhandeln.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 733 utbildningsplatser med avslutsår 2011-2015 som leder till yrket ledare inom handel fördelade på sju län.⁴⁰

³⁴ Svensk handel (2011) *Handelns kompetensbehov*

³⁵ Svensk Näringsgrensindelning (SNI 2007): näringsgren 47 detaljhandeln utom med motorfordon och motorcyklar

³⁶ Svensk Näringsgrensindelning (SNI 2007): näringsgren 46 parti- och provisionshandel utom med motorfordon

³⁷ Tillväxtverket (2010) *Konsumtion och handel*

³⁸ Ibid.

³⁹ Svensk handel

⁴⁰ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Byggingenjör/byggteknik, dnr YH 2011/2634

Sammanfattningen syftar till att redogöra för efterfrågan för byggnadsingenjörer/byggteknik på arbetsmarknaden.

Beskrivning av yrket

Bygg- och anläggningsingenjörer arbetar med anläggningsarbete vid vägbyggen och vid byggandet av andra anläggningar som broar, tunnlar, kraftverk, fjärrvärmeanläggningar, vatten- och reningsverk och flygfält. Anläggningsarbetare kan också arbeta med den yttre miljön i bostadsområden. Arbetena finns inom privata företag, kommunernas gatukontor eller ett statligt verk som Vägverket.⁴¹

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bedömningen om efterfrågan på bygg- och anläggningsingenjörer bygger på information från aktörer inom branschen samt Arbetsförmedlingens yrkesprognoser.

År 2012 bedömer Sveriges Byggindustrier⁴² att nyproduktionen av bostäder faller med 2 procent och ombyggnadsinvesteringarna med 1 procent. Trots att nyproduktionen minskar uppger företag inom branschen att de behöver rekrytera och det finns goda chanser att få jobb. På grund av hög ålder bland bygg- och anläggningsingenjörer kommer rekryteringsbehovet att öka på 5-10 års sikt. Tillgången på bygg- och anläggningsingenjörer blir inte tillräcklig eftersom alltför få utbildar sig till yrket.

Arbetsförmedlingens bedömning är att bygg- och anläggningsingenjörer har goda möjligheter till arbete.⁴³ Byggnadsingenjörer och byggnadstekniker finns med på listan över Arbetsförmedlingens bristyrken.⁴⁴

Befintligt utbildningsutbud

Förutom utbildningar inom yrkeshögskolan finns utbildning till anläggningsarbetare inom Bygg- och anläggningsprogrammet inom gymnasieskolan. Med inriktningen Mark och anläggning får eleven kunskaper i markarbeten för t.ex. vägar, järnvägar, husgrunder, samt asfalt-, platt- och stenbeläggningar. Exempel på yrkesutgångar kan vara beläggingsarbetare, järnvägstekniker eller väg- och anläggningsarbetare.⁴⁵ Efter utbildningen i gymnasieskolan vidtar färdigutbildning i samband med att man anställs som lärling i ett företag under cirka 2,5 år. Vidare finns det både civilingenjörsutbildningar och högskoleingenjörsutbildningar som utbildar byggingenjörer.

⁴¹ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

⁴² www.byggindustrin.com

⁴³ Arbetsförmedlingen, Yrkeskompassen

⁴⁴ Arbetsförmedlingen (2011) *Var finns jobben? Bedömning till och med första halvåret 2012*

⁴⁵ www.skolverket.se

CAD-konstruktörer och designtekniker, dnr YH 2011/2632

Beskrivning av yrket

CAD-kunskaper spänner över flera branscher, t.ex. bygg- och industri och fordonsbranschen, detta beskriver SSK⁴⁶ där CAD förekommer inom fyra koder (3112, 3113, 3114 och 3115).⁴⁷ Yrkesutövare med CAD-kompetens kan ha flera olika yrkestitlar. Exempelvis: maskiningenjör, maskintekniker, industridesigner, produktdesigner, formbestämmare, designtekniker, konceptmodellör, visualiserare och CAD-konstruktör.

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på CAD-konstruktörer och designtekniker bygger på information i anställningsannonser, kontakter med Skärteknikcentrum Sverige AB, NETcommunity Scandinavia AB och Arbetsförmedlingens yrkesprognoser.

Behovet av CAD-konstruktörer är stort. Arbetslösheten bland maskiningenjörer och maskintekniker är mycket lägre än genomsnittet för andra yrkesgrupper i riket. Antalet arbetslösa har minskat i Sverige det senaste året. Efterfrågan på maskiningenjörer- och tekniker är beroende av konjunkturen. På 5-10 års sikt väntas arbetsmarknaden vara fortsatt god då relativt få utbildar sig inom området.⁴⁸

Yrkesutövare inriktade mot design påverkas mer av behovet av tjänster kring formgivning.⁴⁹ Stor konkurrens gör att många designers arbetar inom olika inriktningar, exempelvis industridesign, produktdesign och interaktionsdesign.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Bransch- och arbetsgivarorganisation för Sveriges arkitekt- och teknikkonsultföretag inom bygg- och industrisektorn, Svenska Teknik & Designföretagen, menar att CAD-projektörens utbildningsnivå ligger på yrkeshögskolenivå. Konstruktörens utbildning ligger på högskolenivå med inriktning maskinteknik/mekanik.⁵⁰

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 488 utbildningsplatser med avslutsår 2011-2015 som leder till yrkena CAD-konstruktör och designtekniker. Utbildningsplatserna är fördelade på 8 utbildningar i Västra Götalands, Skånes, Västernorrlands, Gävleborgs och Stockholms län.⁵¹ Utbildningar som syftar att leda till yrkesutgångarna CAD-konstruktör och designtekniker finns också inom högskolan.

⁴⁶ Standard för svensk yrkesklassificering

⁴⁷ SCB, Yrkesregistret

⁴⁸ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Svenska Teknik&Designföretagen

⁵¹ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Computer Numerical Control (CNC), dnr YH 2011/2632

Beskrivning av yrket

Yrkesanalysen syftar till att redogöra för de olika nivåbestämmelser på certifikat som finns inom CNC.

CNC-operatören sköter datorstyrda maskiner för mekanisk bearbetning och tillverkning av detaljer, främst av metall inom verkstadsproduktion. Maskinerna programmeras utifrån olika underlag av operatören själv eller av särskilt anställda tekniker. Det vanligaste är att en CNC-operatör är inriktad mot fräsning, svarvning eller pressning i produktionen men kan i regel växla mellan uppgifterna.⁵²

Nivåbestämmelse⁵³

Grön nivå

Grön nivån utgör en verkstadsteknisk grundkompetens med inriktning mot CNC-operatörer och definierar också nivån för anställningsbarhet inom industrins sektor spånskärande bearbetning.

Kravbilden för certifikatet jämförs med det industritekniska programmets inriktning mot skärande bearbetning och de som klarar certifikatet är elever som tidigare presterat betygmässiga resultat på VG+ och MVG-nivån.

Blå nivå

Blå nivå säkerställer den beredningstekniska kompetensen. De kunskaper som fordras här går inte att få via gymnasieskolan, utan det handlar om eftergymnasial utbildning. Delar av den samlade kompetensen på blå nivå består av kunskaper inom CAD/CAM.

Svart nivå

Svart nivå i systemet säkerställer kompetens för skärteknisk produktionsutveckling. Denna validering/utbildning/certifiering gör Skärteknikcentrum i samverkan med Chalmers tekniska högskola och förutom certifikatet ger denna utbildning också 10 högskolepoäng.

⁵² Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

⁵³ Skärteknikcentrum

Databasutvecklare, dnr YH 2011/2625

Beskrivning av yrket

En databasutvecklare arbetar med att utveckla och utforma databaser. De ansvarar för ny- och vidareutveckling av informationsplattformar, design och implementering av datamodeller, utveckling av procedurer och databasfunktioner samt design, implementering och underhållning av ramverk. Databasadministratörer administrerar databasen. Databasutveckling kan även ingå i andra yrkesroller inom Data/IT.⁵⁴

Tillgänglig statistik visar på en mycket positiv utvecklingen inom Data/IT-branschen under de senaste åren och efterfrågan på personal har generellt varit stor och ökande. Tillväxten i branschen förväntas av de branschaktörer myndigheten varit i kontakt med att fortsätta under de kommande åren.⁵⁵

Arbetslivets efterfrågan

Enligt Arbetsförmedlingens statistik har utvecklingen för yrket varit positiv de senaste åren. Efterfrågan har ökat något. Enligt SCB:s konjunkturstatistik över vakanser förefaller det vara svårt att rekrytera databasutvecklare och motsvarande kompetenser som systemerare/programmerare.⁵⁶

Myndigheten har inte tillgång till någon statistik som är avgränsad på yrkesrollen men generellt sett är pensionsavgångarna inom Data-/IT-yrken relativt små. Enligt Arbetsförmedlingens statistik har antalet arbetslösa och arbetssökande minskat sedan mitten av 2010 och antalet nyanmälda platser har ökat under samma tid.⁵⁷

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Det underlag myndigheten har tillgång till visar att anställning som databasutvecklare kräver en eftergymnasial utbildning inom yrkeshögskola eller högskola. Antalet högskoleutbildningar ger dock en indikation på att det är högskoleutbildning som dominerar i yrket i dagsläget.

Befintligt utbildningsutbud

I dagsläget finns 276 utbildningsplatser med avslut 2011 till 2013 som kan leda till yrket databasutvecklare inom Ky/Yh, samtliga i Västra Götalands och Skånes län. Inom högskolan finns ett stort utbud av utbildningar som kan leda till yrkesrollen.

⁵⁴ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

⁵⁵ Remissvar Databasutvecklare dnr YH 2011/2625

⁵⁶ SCB, Konjunkturstatistik över vakanser

⁵⁷ Arbetsförmedlingens operativa förmedlingssystem

Data/ IT-säkerhet, dnr YH 2011/2631

Beskrivning av yrket

Data/IT-säkerhetsspecialister kan bland annat arbeta med IT-drift, ha ansvar för säkerhetsstruktur, online-backup och annan nätverkssäkerhet.

Arbetslivets efterfrågan

De företag och branschorganisationer myndigheten varit i kontakt med uppger att det finns en tydlig efterfrågan på personal med data/IT-säkerhetskompetens. Flera företag upplever att det idag är mycket svårt att rekrytera kompetent personal och att bristen på data/it-säkerhetsspecialister är ett närmast akut problem som kommer förvärras under kommande år. Andra branschaktörer myndigheten varit i kontakt med uppger att efterfrågan är i någorlunda balans i dag men förväntar sig se en ökning av efterfrågan under kommande 3 till 5 år.⁵⁸

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Den samlade bilden av efterfrågad utbildningsform och nivå bygger på information i anställningsannonser och kontakter med aktörer inom branschen.

I rekryteringsannonser som eftersöker säkerhetskompetens inom data/IT- området efterfrågas i huvudsak högskoleutbildning. I vissa fall efterfrågas någon form av eftergymnasial utbildning, inte nödvändigtvis från högskolan, med inriktning på data/IT-säkerhet. Vidare efterfrågas ofta relevant yrkeslivserfarenhet.⁵⁹

Bilden som ges av aktörer i branschen är att personer med högskoleutbildning inom området är de mest efterfrågade då man rekryterar data/IT- säkerhetspersonal.⁶⁰

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 95 utbildningsplatser med avslutsår 2011-2015 som leder till kompetens inom data/IT-säkerhet.⁶¹ Utbildningsplatserna är fördelade på 2 utbildningar i Skånes och Stockholms län. Inom högskolan finns cirka 14 kandidat- alternativt masterprogram med inriktning specifikt mot data/IT-säkerhet.⁶²

⁵⁸ Intervjuer genomförda av Myndigheten – YH 2011/2631

⁵⁹ Arbetsförmedlingens platsbank 2011

⁶⁰ Intervjuer genomförda av Myndigheten – YH 2011/2631

⁶¹ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

⁶² Verket för högskoleservice 2011

Destinationsutvecklare, dnr YH 2011/2557

Beskrivning av yrket

Destinationsutvecklare kan arbeta för turistnäringen på kommunal, regional och nationell nivå. Destinationsutvecklare arbetar med att utveckla koncept för att attrahera människor och företag till en plats eller ett område och att utveckla strategier för företag som arbetar inom turism. Destinationsutvecklaren kan vara anställd av kommunen, regionen, privat eller driva ett eget företag.⁶³ Destinationsutveckling har många målgrupper, exempelvis, företag, lokala politiska beslutsfattare, transportörer, investerare, utbildningsväsendet och de invånare som utgör en del av destinationen.⁶⁴

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på destinationsutvecklare bygger på information i anställningsannonser och kontakter med aktörer inom branschen. Flera aktörer uppger att det finns en stor efterfrågan på destinationsutvecklare, samtidigt är det svårt att rekrytera destinationsutvecklare då det saknas arbetssökande med rätt kompetens. Under en 3-5-års period kommer det finnas ett fortsatt behov av att anställa destinationsutvecklare för att marknadsföra Sverige som destination.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Utifrån myndighetens kontakter med aktörer i branschen och annan information som varit tillgänglig ges bilden att anställning som destinationsutvecklare i regel kräver högskoleutbildning. Ett par aktörer uppger däremot att yrkeshögskoleutbildning kan vara relevant för yrkesrollen. Generellt sett efterfrågas personer med utbildning inom ekonomi och turism.

Det är också tydligt att många arbetsgivare söker personer med gedigen erfarenhet av exempelvis projektledning, affärsutveckling samt ett brett kontaktnät, utöver relevant utbildning.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 561 utbildningsplatser med avslut åren 2011-2015 som leder till yrket destinationsutvecklare eller motsvarande. Utbildningsplatserna är fördelade på 11 utbildningar och 5 län. De flesta utbildningsplatserna finns i Stockholms och Västra Götalands län. Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01. Utbildningar som syftar till att leda till yrkesrollen destinationsutvecklare finns även inom högskolan.

⁶³ Göteborg Aktuell

⁶⁴ Västsvenska turistrådet

Diverse reparatörer, dnr YH 2011/2632

Arbetslivets efterfrågan

Syftet med analysen är att utreda efterfrågan, utbildningsutbud och utbildningsnivå på bil- och lastbilmekaniker, motorcykelmekaniker och cykelreparatörer. I Motorbranschens yrkesnämnders (MYN och LYN)⁶⁵ undersökning (Tempen på Motorbranschen 2011) av branschens rekryterings- och kompetensbehov konstateras det att rekryteringsbehovet är stort. I SCB:s arbetskraftbarometer för 2010 uppges det att arbetsgivarna konstaterar att det fortfarande finns brist på yrkeserfarna fordonsutbildade.

Behovet av att rekrytera bil- och lastbilmekaniker med kunskaper om specifika märken kommer att öka. Samtidigt som tillgången på grundutbildade bilmekaniker kommer vara tillräcklig på 10 års sikt kan det uppstå matchningsproblem då kraven på mer specifik kompetens från arbetsgivare kan leda till att sökande inte har de rätta kvalifikationerna. Tillgången på lastbilmekaniker kommer inte vara tillräcklig då det utbildas för få.⁶⁶

Under 2010 arbetade 1 009 yrkesverksamma i cykelaffärer., 36 procent arbetade i företag med 1–4 anställda. Cirka 20 procent arbetade i företag med 100–199 anställda.⁶⁷

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Det finns ett brett samarbete mellan motorbranschens företrädare, gymnasieskolan och företagen.⁶⁸ Motorcykelreparatörer har oftast sin grundutbildning från gymnasiet där en bred kompetens utan specialinriktning mot motorcykel är nödvändigt för att arbeta med motorcyklar. På vissa gymnasieskolor finns dock möjligheten att välja inriktning mot motorcykel.

Det finns ingen utbildning i Sverige som leder till yrkesrollen cykelreparatör. På Bolandsgymnasiet i Uppsala finns möjligheten att läsa ämnesfördjupningen cykelreparatör på hantverksprogrammet – entreprenad, om skolan väljer att inkorporera det i kursutbudet.⁶⁹ Aspirant Läringsutbildning via Lernia Utbildning & Bemanning har bland annat genomfört yrkesutbildning till cykelreparatör.⁷⁰

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 28 utbildningsplatser med avslutsår 2011-2015 som leder till yrket motorcykelmekaniker, utbildningen finns i Östergötlands län.⁷¹ Utbildningar som syftar att leda till yrkesutgången motorcykelmekaniker finns som programfördjupning på fordons- och transportprogrammet på gymnasiet.

⁶⁵ MYN (Motorbranschens Yrkesnämnd), LYN (Lackerarnas Yrkesnämnd)

⁶⁶ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

⁶⁷ SCB, Yrkesregistret

⁶⁸ Motorbranschens yrkesnämnds rapport - Aktiva programråd

⁶⁹ Utbildning Bolandsskolan, Uppsala

⁷⁰ Utbildning, Lernia

⁷¹ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Drifttekniker, dnr YH 2011/2632

Beskrivning av yrket

Drifttekniker är en generell benämning på personer som sköter driften av olika typer av anläggningar. Det kan röra sig om olika produktions- och processanläggningar, fastigheter, elproduktion, värmeproduktion, förbränningsanläggningar för avfall etc. Generella arbetsuppgifter kan vara att övervaka, kontrollera, underhålla, analysera och åtgärda fel m.m. Arbetet kan också innebära att planera och optimera anläggningar och större system.⁷²

Inom SSYK⁷³ 8160 – driftmaskinist m.fl. fanns det år 2009 cirka 8 900 anställda, vilket var en ökning med 60 procent jämfört med år 2005.⁷⁴ Av de anställda var majoriteten, cirka 92 procent, män. Åldersfördelningen i yrket visar att cirka 20 procent kommer att uppnå pensionsålder inom 5–10 år.⁷⁵

Yrkestiteln drifttekniker används även inom IT-branschen, ibland med förstaveln IT för att tydliggöra arbetsområdet. Denna yrkesgrupp har myndigheten inte avsett att behandla i denna sammanfattning.

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på drifttekniker bygger på information från Arbetsförmedlingen och branschorganisationen Svensk energi, som beskriver sig som elbranschens samlade röst och ett centrum för kompetensuppbyggnad och informationsspridning, såväl inom som utom branschen.⁷⁶

Området har en stor andel pensionsavgångar fram till år 2018. Samtliga beräknade avgångar kommer dock inte att återbesättas. Enligt branschorganisationen Svensk energis egna prognoser handlar det om cirka 150-200 driftmaskinister som ska återbesättas till 2018. Av erfarenhet räknar Svensk energi med att cirka hälften av dessa tjänster kommer att behöva återanställas under en 6-årsperiod och bedömer att det inte kommer vara så stor efterfrågan framöver.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Inom SSYK 8160 – driftmaskinist m.fl. har 65 procent av de anställda en gymnasial utbildning som högsta utbildning och ytterligare 20 procent har en eftergymnasial utbildning. Det är vanligare med kortare eftergymnasial utbildningar bland de yngre än bland de äldre anställda.⁷⁷

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 615 utbildningsplatser med avslut åren 2011-2015 som leder till yrket drifttekniker fördelade på åtta län.⁷⁸ Närliggande utbildningar finns inom högskolan till driftingenjör och inom gymnasieskolans el- och energiprogram som kan leda till driftoperatör.

⁷² Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

⁷³ Standard för svensk yrkesklassificering

⁷⁴ SCB, Yrkesregistret

⁷⁵ SCB, LISA-databasen 2008 och 2009

⁷⁶ www.svenskenergi.se

⁷⁷ SCB, Yrkesregistret

⁷⁸ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01

E-learningproducent, dnr YH 2011/2625

Beskrivning av yrket

E-learningproducenten producerar digitala utbildningsprogram. Yrkesutövaren ska ha tekniska och pedagogiska färdigheter för att kunna genomföra arbetsuppgifterna.

Arbetslivets efterfrågan

Branschaktörer uppger att det finns en stor efterfrågan på e-learningproducenter. Det är samtidigt svårt att hitta kvalificerad kompetens. Efterfrågan kan öka i lite längre perspektiv i synnerhet av större företag och organisationer t.ex. kommuner.⁷⁹

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Branschen efterfrågar främst högskoleutbildade e-learningproducenter med relevant inriktning. Till exempel civilingenjör, civilekonom, jurist med organisatorisk, industriell och affärsmässig kompetens, språkvetare, journalist eller lärare med pedagogisk kompetens.

Även teknisk informatör, illustratör, animatör eller liknande med bred teknisk, dramaturgisk och pedagogisk kompetens efterfrågas.⁸⁰

Yrkeshögskoleutbildning är efterfrågad främst om arbetsuppgifterna är tekniskt inriktade.

Befintligt utbildningsutbud

Det finns inte några Ky/Yh-utbildningar som leder till yrkesrollen e-learningproducent. Däremot finns utbildningar inom Ky/Yh som kan ge vissa kompetenser för yrkesrollen. Det finns ett flertal utbildningar inom högskolan som ger användbar kompetens för rollen som e-learningproducent.

⁷⁹ Intervjuer genomförda av myndigheten YH 2011:2625

⁸⁰ Ibid.

Eventarrangör/Eventkoordinator och Eventmanager, dnr YH 2011/2557

Beskrivning av yrket

En eventarrangör/koordinator kan arbeta med att planera olika tillställningar t.ex. event, mässor och utställningar. Eventarrangören/koordinatören kan verka som projektledare med syftet att t.ex. marknadsföra en viss produkt, företag eller organisation. Yrkesrollen är koordinerande och innehåller många interna och externa kontakter. Det är ett yrke med mycket eget ansvar. Det är av vikt att eventarrangören/koordinatören är självgående och kommunikativ.⁸¹

Arbetslivets efterfrågan

En försiktig bedömning är att utvecklingen har varit positiv inom kompetensområdet. Samtal med en branschaktör ger intryck av att eventarrangörer/eventkoordinatorer och eventmanagers efterfrågas allt mer och att branschen börjar efterfråga en formell eftergymnasial utbildning med inslag av praktik.

I Arbetsförmedlingens statistik framkommer att antalet arbetslösa inom yrkesgruppen ökat från 1200 till 1500 och antalet arbetssökande från strax under 2 000 till strax under 2 500 från 2009 till 2011.⁸²

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Myndighetens kontakter med och information från branschaktörer tyder på att anställning som eventarrangör brukar kräva dels relevant yrkeserfarenhet, dels eftergymnasial utbildning i nivå med yrkeshögskola eller högskola. Utbildningsinriktningen kan variera men mycket tyder på att ekonomi, marknadsföring, projektledning och logistik är efterfrågade kompetenser liksom engelska.

Befintligt utbildningsutbud

Utbildningsutbudet med inriktning mot eventarrangörer/eventkoordinatorer och eventmanagers eller motsvarande är relativt stort inom yrkeshögskolan. I dagsläget finns drygt 500 utbildningsplatser med avslut fram till 2014. Utöver det finns ett flertal generella högskoleutbildningar som kan leda till arbete inom området.

⁸¹ Remissvar Eventarrangör/Eventkoordinator och Event-Manager dnr YH 2011/2557

⁸² Arbetsförmedlingens operativa förmedlingssystem

Fastighetsförvaltare, dnr YH 2011/2634

Beskrivning av yrket

Fastighetsförvaltare har det affärsmässiga ansvaret för en eller flera fastigheter.⁸³ Arbetsuppgifter kan delas upp i två huvudgrupper, dels teknisk förvaltning och dels ekonomisk förvaltning. Tekniska fastighetsförvaltare har ofta en arbetsledande roll för driftspersonal, till exempel fastighetsskötare, som utför de praktiska sysslorna. Ekonomiska fastighetsförvaltare har ansvar för budget och budgetuppföljning.⁸⁴

År 2009 var antal anställda fastighetsförvaltare cirka 10 470 stycken.⁸⁵ Enligt Fastighetsbranschens Utbildningsnämnd beräknas omkring 1 350 fastighetsförvaltare gå i pension mellan åren 2012-2021.

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på fastighetsförvaltare bygger på information i anställningsannonser, kontakter med aktörer inom branschen och Arbetsförmedlingens yrkesprognoser. Det finns ett kontinuerligt behov av att anställa fastighetsförvaltare och inte minst handlar det om ersättningsrekryteringar. Det är god tillgång på trainee men aktörer i branschen finner att det är det svårare att finna utbildade personer med rätt bakgrund och kompetens. Antal nyanmälda platser på Arbetsförmedlingens platsbank visar en uppåtgående trend från och med första kvartalet 2009 till andra kvartalet 2011.⁸⁶

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Fastighetsbranschens Utbildningsnämnd anser att yrket kräver universitets- eller högskoleutbildning. Aktörer från branschen uppger att fastighetsekonomisk inriktning på högskole- eller universitetsnivå är en bra utbildningsnivå, yrkeshögskolenivå är en alternativ utbildningsnivå.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Ky/Yh finns åtta utbildningar med ungefär 430 utbildningsplatser inom Fastighetsförvaltarområdet med avslut till år 2015. Utbildningarna finns i tre län, flesta platserna återfinns i Stockholms län därefter Västra Götaland och Skåne.⁸⁷ Inom högskolan och universiteten är det framför allt utbildningar till bygg- och byggnadsingenjör som kan leda fram till en yrkesroll som fastighetsförvaltare. Det finns ingen gymnasial utbildning som direkt leder fram till yrket.

⁸³ Fastighetsbranschens utbildningsnämnd (Fastun)

⁸⁴ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

⁸⁵ Näringsgren efter Svensk Näringsgrensindelning (SNI 2007) 68.201 fastighetsbolag, bostäder, 68.202 fastighetsbolag, industrilokaler, 68.203 fastighetsbolag, andra lokaler samt 68.320 fastighetsförvaltare på uppdrag.

⁸⁶ Arbetsförmedlingens operativa förmedlingssystem

⁸⁷ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Fastighetsingenjör, dnr YH 2011/2634

Beskrivning av yrket

Fastighetsingenjören är en teknisk specialist som har huvudansvaret för att optimera fastighetens tekniska system. Det innebär att utveckla drift- och underhållsverksamheten och att ha ett tydligt kostnadsansvar för detta.⁸⁸ Projektering av ombyggnader samt drift och underhåll av tekniska system är även exempel på arbetsuppgifter.⁸⁹

Enligt Fastighetsbranschens Utbildningsnämnds egna undersökningar beräknas nästintill var femte ingenjör gå i pension före 2011 års utgång. På lång sikt beräknas omkring 580 fastighetsingenjörer gå i pension mellan åren 2012-2021.

Arbetslivets efterfrågan

Fastighetsingenjörernas arbetsmarknad påverkas bland annat av rådande konjunkturläge och av hur byggbranschen utvecklas. Några års erfarenhet inom områdena värme, kyla, fastighetsteknik och ventilation är önskvärt vid anställning uppger branschaktörer.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Fastighetsbranschens Utbildningsnämnd uppger att det krävs högskoleutbildning för anställning inom yrket. Arbetsgivare tenderar att söka personer med eftergymnasial ingenjörutbildning, ofta med inriktningen bygg eller VVS. Vilken typ av ingenjörutbildning, det vill säga om det är högskoleingenjör eller Ky/Yh-ingenjörer, varierar.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Ky/Yh finns tre utbildningar med totalt 140 utbildningsplatser⁹⁰ med avslut fram till år 2015. Samtliga utbildningsplatser är förlagda till Stockholms län. Inom högskolan är det framför allt utbildningar till bygg- och byggnadsingenjör som kan leda fram till en yrkesroll som fastighetsingenjör.

⁸⁸ Fastighetsbranschens utbildningsnämnd (2009) *Fastighetsbranschens efterfrågan på arbetskraft - en behovsanalys 2009-2021*

⁸⁹ www.hh.se

⁹⁰ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Fastighetsskötare, dnr YH 2011/2634

Beskrivning av yrket

Fastighetsskötaren ansvarar för inre och yttre skötsel av fastigheter samt utför mindre reparationer i fastigheten. Vidare sköter fastighetsskötaren ofta anläggningar och utrustning i den yttre miljön.⁹¹

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på fastighetsskötare bygger på information i anställningsannonser, kontakter med aktörer inom branschen och Arbetsförmedlingens yrkeskompass. Fastighetsskötaryrket har utvecklats och det har medfört ökat kompetenskrav från arbetsgivarna. Tillgången på fastighetsskötare är god och det finns en efterfrågan på kompetens. Konkurrensen om jobben som fastighetsskötare blir hård under en kortare tidsperiod då det finns ett visst överskott av fastighetsskötare. Efterfrågan kommer att bestå då kommande pensionsavgångar för fastighetsskötare på lång sikt mellan åren 2012-2021 beräknas vara omkring 5 100 personer.⁹²

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Fastighetsbranschens Utbildningsnämnd uppger att utbildning till fastighetsskötare ligger på gymnasial nivå. Branschaktörer anställer fastighetsskötare med gymnasieutbildning och det ses som meriterande med utbildning inom grönskötselområdet.

Befintligt utbildningsutbud

Det finns inga Ky/Yh-utbildningar eller några högskoleutbildningar som specifikt utbildar fastighetsskötare. Under hösten 2011 instiftas det nya nationella gymnasiala VVS- och fastighetsprogrammet och enligt Skolverket kan en av dess yrkesutgångar vara fastighetsskötare.⁹³

⁹¹ Fastighetsbranschens utbildningsnämnd (2009) *Fastighetsbranschens efterfrågan på arbetskraft - en behovsanalys 2009-2021*

⁹² Ibid.

⁹³ www.skolverket.se

Fastighetstekniker, dnr YH 2011/2634

Beskrivning av yrket

Fastighetstekniker är specialister med ansvar för att genomföra drift, skötsel och underhåll av fastigheters tekniska system.⁹⁴

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på fastighetstekniker bygger på information i anställningsannonser, kontakter med aktörer inom branschen och Arbetsförmedlingens yrkesprognoser. Aktörer inom branschen uppger att det under de senaste åren varit svårt att få tag på personer med efterfrågad kompetens. Arbetsuppgifterna har utvecklats vilket har medfört höjda kompetenskrav. Anställningsbehovet är dock begränsat.

Enligt branschens egna undersökningar beräknas de kommande pensionsavgångar för fastighetstekniker på lång sikt mellan åren 2012-2021 vara omkring 1 900 personer.⁹⁵

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Både Fastighetsbranschens Utbildningsnämnd och aktörer i branschen uppger att utbildning till fastighetstekniker ligger på gymnasial nivå, med någon form av teknisk inriktning.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Ky/Yh finns 10 utbildningar med totalt 400 utbildningsplatser med avslut fram till år 2015. Utbildningsplatserna är relativt jämnt fördelade över landet i sju län från Skåne till Norrbotten.⁹⁶

Under hösten 2011 instiftades det nya nationella gymnasiala VVS- och fastighetsprogrammet. Enligt Skolverket kan utbildningen leda till arbete som till exempel fastighetstekniker.⁹⁷ Det finns inga högskoleutbildningar som specifikt utbildar fastighetstekniker.

⁹⁴ Fastighetsbranschens utbildningsnämnd (2009) *Fastighetsbranschens efterfrågan på arbetskraft - en behovsanalys 2009-2021*

⁹⁵ Ibid.

⁹⁶ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

⁹⁷ www.skolverket.se

Fastighetsvärd, dnr YH 2011/2634

Beskrivning av yrket

Arbetsuppgifter för fastighetsvärdar handlar bland annat om drift, underhåll och skötsel av fastigheter. Visningar och besiktningar av lokaler samt administrativa uppgifter ingår också i arbetet.⁹⁸

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på fastighetsvärdar bygger på information i anställningsannonser, kontakter med aktörer inom branschen och Arbetsförmedlingens yrkesprognoser. Det är stor omsättning på fastighetsvärdar då yrket uppfattas som ett genomgångsyрке. Det kan ibland vara svårt att hitta rätt personer för arbetet och efterfrågan på personal har varit stor. Arbetsuppgifterna har även utvecklats vilket har medfört höjda kompetenskrav.

Efterfrågan kommer vara stor de närmaste åren med tanke på stora pensionsavgångar. Omkring 1 200 personer beräknas gå i pension mellan åren 2012-2021 enligt Fastighetsbranschens Utbildningsnämnd.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Branschaktörer ser gymnasieutbildning med teknisk inriktning som lägsta nivå för yrket. En utbildning på yrkeshögskolenivå ses också som ett önskemål och det ses som positivt med eftergymnasial fastighetsskötartutbildning.

Befintligt utbildningsutbud

Det finns inga Ky/Yh-utbildningar eller utbildningar inom högskolan som specifikt utbildar fastighetsvärdar. Under hösten 2011 startar det nya nationella gymnasiala VVS- och fastighetsprogrammet. Enligt Skolverket kan utbildningen leda till arbete som fastighetsvärd.⁹⁹

⁹⁸ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

⁹⁹ www.skolverket.se

Finsnickare m.fl., dnr YH 2011/2632

Arbetslivets efterfrågan

Många finsnickare arbetar med att bygga och konstruera möbler och köksinredningar. Antalet anställda inom möbelindustrin uppgick till 13 887 under 2010.¹⁰⁰ De flesta företagen finns i södra Sverige, bland annat i Jönköpings, Västra Götaland och Skåne län.

I september 2010 gjordes en undersökning av Trä- och möbelföretagen (Tmf) bland sina medlemmar för att ta reda på rekryteringsbehovet för branschen under en femårsperiod. Undersökningen visade att träindustrin kommer att behöva rekrytera cirka 8000 medarbetare fram till och med 2015. Behovet av ny personal beräknas ligga på cirka 1 800 per år.¹⁰¹ Enligt SCB:s arbetskraftsbarometer för 2010 uppskattar arbetsgivarna att antalet anställda med byggutbildningar kommer att öka. Tillgången på nytutexaminerade sökande uppges ha varit god, dock har det funnits brist på sökande med yrkeserfarenhet.¹⁰²

Arbetsförmedlingen skriver att arbetsmarknaden för träarbetare (inklusive möbel- och inredningssnickare) försämras under lågkonjunkturer då bostadsbyggandet går nedåt. Vid en högkonjunktur råder omvända förhållande, bostadsbyggandet ökade 2010 och förväntas hålla i sig över 2012. På ett års sikt förväntas det vara liten konkurrens om jobben.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Arbetsförmedlingen skriver i sin yrkesprognos från juni 2011 om träarbetare/snickare, att utbildade med kort eller ingen yrkeserfarenhet kommer att mötas av en kärvare arbetsmarknad på ett års sikt. Det beror bland annat på att många ungdomar valt gymnasieskolans yrkesprogram med möjlighet till lärlingsplats.¹⁰³ Under 2011 framgick det dock att färre nu har valt gymnasieskolans yrkesprogram. Samtidigt tillhör möbelsnickare och modellsnickare två av de industriyrken (Arbetsförmedlingens anm.) som kommer att ha stora pensionsavgångar fram till och med 2025. Andelen som lämnar arbetslivet av de yrkesverksamma ligger på 43 procent. Genomsnittet för arbetsmarknaden i sin helhet är på 37 procent.¹⁰⁴ Samtidigt framgår det av Tmf:s rapport Rekryteringsbehov inom trä- och möbelindustrin, att möbeltillverkning har ett lågt rekryteringsbehov fram till 2016.¹⁰⁵

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 80 utbildningsplatser med avslutsår 2011-2015 som leder till yrkena finsnickare och möbelsnickare. Utbildningsplatserna är fördelade på tre utbildningar i Skånes och Västra Götalands län.¹⁰⁶ Utbildningar som kan leda till yrkesutgången finsnickare och möbelsnickare finns också på hantverksprogrammet på gymnasiet.

¹⁰⁰ SCB, Yrkesregistret

¹⁰¹ Trä- och möbelföretagen (2011) *Rekryteringsbehov inom trä- och möbelindustrin*

¹⁰² SCB (2010) *Arbetskraftsbarometern 2010*

¹⁰³ Arbetsförmedlingen, Yrkeskompassen

¹⁰⁴ Arbetsförmedlingen (2011) *Generationsväxlingen på arbetsmarknaden*

¹⁰⁵ Trä- och möbelföretagen (2011) *Rekryteringsbehov inom trä- och möbelindustrin*

¹⁰⁶ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Fotografer, dnr YH 2011/2636

Beskrivning av yrket

Fotografen arbetar med bildkomposition och bildkommunikation och måste ha goda kunskaper i ljus och teknik.¹⁰⁷ Fotografen kan arbeta med att exempelvis fotografera mode, reportage, dagspress och dokumentärreklam.

Enligt statistik från SCB var ca 2000 personer anställda som fotografer år 2009. Antalet anställda ökade mellan 2005 och 2009 med 8,5 procent. Nästan 75 procent av alla anställda är män. Kvinnornas andel har sjunkit marginellt de senaste åren.¹⁰⁸ Åldersfördelningen för yrket visar att cirka 18 procent kommer att uppnå pensionsålder inom en 5-10årsperiod.¹⁰⁹

Yrkesrollen fotograf är under förändring från en mer traditionell roll till en mer mångfacetterad roll med flera kompetensområden. Fotografen kommer i framtiden ha flera arbetsområden, till exempel inom digitalt- och traditionellt foto, TV och video.

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på fotografer bygger på information och intervjuer från Arbetsförmedlingen, branschorganisationen Svenska Fotografers Förbund, Göteborgsposten och Aftonbladet.

Det finns en efterfråga på kvalificerade fotografer och då framför allt frilansfotografen. Branschen är väldigt konkurrensutsatt då det finns ett överskott på kvalificerade fotografer. Uppdragen är få i förhållande till antalet yrkesverksamma.

Antal nyanmälda platser på Arbetsförmedlingens platsbank visar en uppåtgående trend från och med första kvartalet 2009 till andra kvartalet 2011.¹¹⁰

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Inom yrkeskoden SSYK 3131 – fotografer har cirka 54 procent av de anställda en gymnasial utbildning som högsta utbildning. Cirka 34 procent har en eftergymnasial utbildning där det är vanligast med en kortare högst tvåårig utbildning. För de yrkesutövare som är 50 år eller äldre är det vanligare med förgymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå.¹¹¹ Inom branschen finns det delade uppfattningar om utbildningsnivå. En del branschaktörer uppger att en utbildning på gymnasial nivå inte är tillräcklig, utan att en eftergymnasial utbildning är ett krav då konkurrensen är hård. Dock finns yrkesverksamma fotografer utan fotografutbildning. Utbildning behöver inte vara ett krav om fotografen har rätt förutsättningar.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 113 utbildningsplatser med avslut åren 2011-2015 som leder till yrket fotograf. Utbildningsplatserna finns i Kalmar och Västra Götalands län.¹¹² Näraliggande utbildningar finns inom högskolan och inom gymnasieskolans estetiska program som kan leda till yrket fotograf.

¹⁰⁷ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

¹⁰⁸ SCB, Yrkesregistret

¹⁰⁹ SCB, LISA-databasen 2008 och 2009

¹¹⁰ Arbetsförmedlingens operativa förmedlingssystem

¹¹¹ SCB, Yrkesregistret

¹¹² Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01

Guide Inresande Turism, dnr YH 2011/2557

Denna analys omfattar friluftsguider såsom fjäll och fiskeguider, samt skidlärare. Den behandlar inte museiguider och statsguider.

Beskrivning av yrket

Friluftsguiden arbetar inom friluftss- och äventyrsturismen och leder turister genom olika naturområden. Guiden leder inte bara turister på tur i skog och mark utan kan även ha mer specifika uppgifter som till exempel fiskeguide, jaktguide, fjällguide, skidlärare eller motsvarande. Arbetet är ofta men inte alltid säsongsbetonat.¹¹³ För att få anställning som fjällguide eller kvalificerad skidlärare krävs i princip alltid att man genomgått en certifierad utbildning.¹¹⁴

I efterdyningarna av finanskrisen 2008 rasade försäljningen av resor i Sverige med 14 procent enligt uppgifter i Rese- och turistnäringens i Sveriges (RTS) konjunkturbarometer.¹¹⁵ Trots det skedde ingen inbromsning för besöksnäringarna i Sverige. Trots rådande finanskris fortsatte antalet besökare till Sverige att öka och så också den sammantagna omsättningen.

Arbetslivets efterfrågan

Det finns idag viss efterfrågan på både friluftss- och naturguider samt skidlärare. Antalet friluftsguider har ökat medan antalet skidlärare har varit relativt konstant. Efterfrågan på skidlärare med för yrket relevant eftergymnasial utbildning har dock ökat något.

De branschaktörer myndigheten kontaktat uppger att arbetsgivarna stadigt har ett stort antal sökande till de tjänster man utlyser, men att endast en liten andel av dessa uppfyller de minimikrav på utbildning och erfarenhet som oftast ställs. Bland friluftsguider är en stor andel anställda i ägarledda företag eller egenföretagare.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Anställning som friluftss- och naturguide eller skidlärare kräver i regel gymnasieutbildning. För att arbeta som fjällguide eller skidlärare på mer kvalificerad nivå krävs idag princip nästan alltid godkänd eftergymnasial utbildning med inriktning mot fjällguide respektive skidlärare.

Befintligt utbildningsutbud

I dagsläget finns 312 utbildningsplatser som leder till yrket friluftss- och naturguide eller skidlärare med avslut fram till 2013 inom yrkeshögskolan. Utbildningarna finns i Värmlands, Dalarnas och Jämtlands län. Utöver detta bedriver flera folkhögskolor samt Umeå universitet utbildningar med inriktning på antingen yrket friluftss- och naturguide eller skidlärare.

¹¹³ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

¹¹⁴ Fjällsäkerhetsrådet

¹¹⁵ Rese- och turistnäringen i Sverige (2011) *Turistnäringens konjunkturbarometer 2011*

GIS/kartingenjör, dnr YH 2011/2634

Beskrivning av yrket

GIS/kartingenjörer arbetar med geografiska informationssystem inom såväl offentlig som privat verksamhet. Vanliga arbetsuppgifter är att uppdatera kartor samt att sammanställa, analysera och presentera olika typer av geografisk information.¹¹⁶

Det finns cirka 2 600 yrkesverksamma kartingenjörer enligt SCB:s yrkesregister från 2008.¹¹⁷

Arbetslivets efterfrågan

Enligt Lantmäteriet motsvarar deras rekryteringsbehov 200-250 personer per år och kompetens behövs inom bland annat förrättningsverksamhet, lantmätare och mätningenjörer. Det är samtidigt stora pensionsavgångar för kartingenjörer de närmaste åren. De närmaste tre åren går omkring 20 procent av den yrkesverksamma gruppen i pension och under nästföljande fem år ytterligare cirka 20 procent.¹¹⁸

Arbetsförmedlingen menar att arbetsmarknaden på kort sikt är i relativ balans men att risk finns för brist på 3-5 års sikt.¹¹⁹

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

I Arbetsförmedlingens platsbank efterfrågas dels utbildning på högskolenivå motsvarande civilingenjör med inriktning på GIS/kartingenjör, dels annan utbildning på högskolan, Ky- eller Yh-utbildning med samma inriktning, samt relevant yrkeslivserfarenhet inom mät- och kartteknik. För anställning som lantmätare inom Lantmäteriet krävs högskoleutbildning inom kartteknik/GIS.

Av de tjänster som finns på Arbetsförmedlingens platsbank idag kräver en fjärdedel högskoleutbildning. Övriga kräver någon form av eftergymnasial utbildning mot GIS/kartingenjör eller annan närliggande inriktning.¹²⁰

Befintligt utbildningsutbud

Idag finns 460 utbildningsplatser med utgång fram till 2015 med inriktning GIS/kartingenjörsutbildning inom yrkeshögskolan. Utbildningarna finns i Skånes, Östergötlands, Stockholms, Gävleborgs och Västernorrlands län.

Utbildning med inriktning mot lantmåteri eller civil/högskoleingenjör med närliggande inriktning ges vid flera universitet och högskolor. Läsåret 2009/10 utexaminerades 48 lantmätare från landets högskolor. Antalet examinerade med den närliggande inriktningen civilingenjör samhällsbyggnadsteknik var 117.

¹¹⁶ Arbetsförmedlingen, Yrken A- Ö

¹¹⁷ SCB, Yrkesregistret

¹¹⁸ SCB, Yrkesregistret

¹¹⁹ Arbetsförmedlingen, Yrken A- Ö

¹²⁰ Arbetsförmedlingen, Yrken A- Ö

Gruvingenjör, dnr YH 2011/2632

Beskrivning av yrket

En gruvingenjör organiserar, leder och samordnar det praktiska arbetet vid gruvbrytning och metallproduktion. Gruvingenjören arbetar rent tekniskt med utvinning av metaller, olja och gas eller med framställning av metaller, legeringar och metallurgiska produkter. Gruvingenjörer kan även arbeta vid underhåll och reparation av gruvinstallationer.

Andra arbetsuppgifter kan vara kvalitets- och produktkontroller i samband med stål- och metallframställning. Arbetet kan innebära produktionsplanering, att delta i design av infrastruktur och i projekt samt utveckling och förbättring av arbetsmetoder och rutiner. Arbetet kan även innehålla sprängdesign, gruvplanering, gruvmätning, malmlastningskontroll, rapportering och kontinuerliga förbättringar för att optimera gruvdriften.

Gruvingenjörer ingår i SSYK¹²¹ 3117 – ingenjörer, tekniker inom gruvteknik och metallurgi. År 2009 var 1 135 personer anställda inom yrkeskoden. Av de anställda var cirka 13 procent kvinnor.

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på gruvingenjör bygger på information från Arbetsförmedlingen och branschföreträdare. Branschen är i en positiv utveckling i dag och ett 15-tal nya eller nygamla gruvor kommer att öppnas inom en tioårsperiod. De branschaktörer som intervjuats bedömer att det kommer att finnas efterfråga på kompetens inom gruvnäringen de kommande 3-5 åren till följd av pensionsavgångar och ökad produktion.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Omkring 44 procent inom SSYK 3117 – Gruvingenjörer, har genomgått någon form av eftergymnasial utbildning. De yngre anställda har till mycket högre grad en eftergymnasial utbildning än de äldre. I åldersgruppen 25 till 39 år har omkring 52 procent en eftergymnasial utbildning som är tre år eller längre.¹²² I SveMins¹²³ remissvar¹²⁴ till myndigheten, menar branschföreningen att en gruvingenjör måste som lägst ha en treårig högskoleutbildning. SveMin hänvisar i remissvaret även till Luleå tekniska universitet som använder den internationella termen för gruvingenjör Mining Engineer och denna titel är inte godkänd om man inte har genomfört en ingenjörsutbildning på minst 4 år.

Befintligt utbildningsutbud

Det finns i dagsläget inte några utbildningar med yrkesutgången gruvingenjör inom Ky/Yh. Vid högskolor och universitet kan man utbilda sig till högskoleingenjör och civilingenjör inom området.

¹²¹ Standard för svensk yrkesklassificering

¹²² SCB, Yrkesregistret

¹²³ SveMin är en arbetsgivar- och branschförening för gruvor, mineral- och metallproducenter i Sverige. Ett 40-tal företag är medlemmar i SveMin. Antalet anställda i företagen uppgår totalt till cirka 6 000.

¹²⁴ SveMin remissvar dnr YH 2011/2632

Guld- och silversmed, dnr YH 2011/2636

Beskrivning av yrket

En guldsmed tillverkar smycken i ädla metaller. Guldsmeden kan arbeta med både guld och silver men arbetet skiljer sig från silversmedens, genom att guldsmeden bland annat utför små detaljarbeten och tillverkar stenfattningar. En guldsmed arbetar främst med att tillverka, laga och omforma smycken. Ibland ritas och tillverkas guldsmeden egna modeller eller samarbetar med kunder om hur produkten ska se ut. Arbetet utförs med handverktyg och med maskiner. Silversmeden arbetar med konstverk och formgivning, tillverkning av prydnadsföremål och silver. Silversmed och guldsmed är i grunden samma yrken men med olika utföranden.

År 2009 var 390 personer anställda inom SSK¹²⁵ 7313 - guld- och silversmed. Av de anställda uppnår 27 procent pensionsålder inom en 5-10 årsperiod.¹²⁶

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden om efterfrågan på guld- och silversmeder bygger på information i anställningsannonser och från Arbetsförmedlingen. I anställningsannonser efterfrågas utbildning och erfarenhet från branschen. Utbildningsnivån specificeras inte. I vissa fall är det meriterande med gesällbrev.¹²⁷

Arbetsförmedlingens bedömning av arbetsmarknaden för guld- och silversmeder är att den är begränsad eftersom branschen är relativt liten. Examinationen från befintliga utbildningar är hög och det kan leda till att konkurrensen om arbetena blir stor för de nyutexaminerade. Pensionsavgångarna är dock relativt höga och kan innebära nya arbetstillfällen på sikt.¹²⁸

Antal nyanmälda platser på Arbetsförmedlingens platsbank för guld- och silversmedar var 1 under andra kvartalet 2011. Det är svårt att se någon trend eftersom antalet nyanmälda platser var för få.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Inom yrkeskoden 7313- Guld – och silversmede har över 60 procent gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå. Mer än 20 procent har som högst en förgymnasial utbildning. Andelen anställda med eftergymnasial utbildning är låg i jämförelse med andra yrkeskategorier.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 44 utbildningsplatser med avslutsår 2011-2015 som leder till yrket guld- och silversmed. Utbildningen finns i Västra Götalands län.¹²⁹ Utbildningar som syftar att leda till yrkesutgången guld- och silversmed finns också på hantverksprogrammet på gymnasiet och inom ett par konsthantverk-/designutbildningar inom högskolan.

¹²⁵ Standard för svensk yrkesklassificering

¹²⁶ SCB, Yrkesregistret

¹²⁷ Vakanser.se

¹²⁸ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

¹²⁹ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Hudterapeuter, dnr YH 2011/2572

Beskrivning av yrket

En hudterapeut arbetar med behandlingar inom hudvård, såsom individanpassade ansiktsbehandlingar, diatermi, IPL-behandlingar, och SPA-behandlingar.

Yrkesgruppen består av egenföretagare och anställda på hudvårdssalonger. Nya arbetsställen har tillkommit de senaste åren, exempelvis hos hudläkare, plastikkirurger och apotek.¹³⁰ År 2010 fanns 2 804 hudvårdssalonger/företag med sammanlagt cirka 960 anställda.¹³¹ De flesta hudvårdsföretagen finns i Stockholms, Skåne och Västra Götalands län men flest anställda finns i Stockholms, Östergötlands och Västra Götalands län följt av Jönköpings och Skåne län.¹³²

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på hudterapeuter bygger på information från aktörer inom branschen. Enligt Sveriges Hudterapeuters Riksorganisation har antal företag inom hudvård ökat med 43 procent och antal anställda inom företagen med 60 procent mellan 2005 och 2010.¹³³ Utvecklingen inom branschen beror på att många hudvårdssalonger erbjuder fler tjänster än de traditionella hudvårdsbehandlingarna samt att utbudet av nya produkter och tjänster är större än för några år sedan.¹³⁴

Enligt Arbetsförmedlingens förmedlingssystem har antalet arbetsökande och arbetslösa hudterapeuter ökat från andra kvartalet 2009 till andra kvartalet 2011 enligt uppgifter om arbetsökande och arbetslösa per yrke¹³⁵. Enligt Sveriges Hudterapeuters Riksförbund bygger information från Arbetsförmedlingen på att en stor del av de arbetsökande i förmedlingssystemet saknar godkänd utbildning och rätt kvalifikationer för anställning (se nedan).

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

För att arbeta som hudterapeut bör man vara CIDESCO–certifierad. Certifieringen anger branschens krav på utbildningsstandard och utbildningstid¹³⁶. En certifierad hudterapeut ska ha minst 1 200 timmar inom ämnet hudvård samt 600 timmars yrkeserfarenhet från hudvårdssalong eller motsvarande.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 108 utbildningsplatser med avslut år 2011-2015 som leder till yrket hudterapeut.¹³⁷ Utbildningsplatserna är fördelade på fyra utbildningar och finns i Skåne och Stockholms län.

¹³⁰ Kemisktekniska leverantörsförbundet

¹³¹ Sveriges hudterapeuters riksorganisation (2011) *Branschrappport*

¹³² Näringsgren efter Svensk Näringsgrensindelning (SNI 2007): näringsgren Skönhetsvård 96022. Exportföretag inkluderat.

¹³³ Näringsgren efter Svensk Näringsgrensindelning (SNI 2007): näringsgren skönhetsvård inklusive övriga konsumenttjänster 93022 samt Skönhetsvård 96022.

¹³⁴ Sveriges hudterapeuters riksorganisation (2011) *Branschrappport*

¹³⁵ Arbetsförmedlingens operativa förmedlingssystem

¹³⁶ SHR 2011 Sveriges Hudterapeuters Riksorganisation och CIDESCO 2011 Comité International D'Ététique Et De Cosmétologie

¹³⁷ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Hälsovägledare, dnr YH 2011/2572

Beskrivning av yrket

En hälsovägledares arbetar med att vägleda och informera om hälsofrämjande livsval och livsstilsförändringar. Hälsovägledare jobbar med både enskilda och grupper inom företag, i organisationer eller som egenföretagare.

Yrken med liknande arbetsuppgifter kan benämnas hälsocoach, hälsorådgivare, hälsoutvecklare och friskvårdskonsulent.

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på hälsovägledare bygger på information i anställningsannonser, kontakter med aktörer inom branschen och Arbetsförmedlingens yrkesprognoser.

Enligt aktörer inom branschen har efterfrågan på hälsorelaterade tjänster ökat. Skattefritt avdrag för friskvård på arbetsplatser, Socialstyrelsens nationella riktlinjer¹³⁸ för sjukdomsförebyggande metoder och rådgivning vid fysisk träning är faktorer som ökat efterfrågan på hälsovägledare.

Enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos råder det stor konkurrens om jobben för friskvårdskonsulenter i landet vilket kopplas till att många utbildar sig till yrket. Aktörer inom branschen har påpekat att få hälsovägledare anställs utan de arbetar som konsulter och egenföretagare med rådgivning om hälsa.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Enligt Kroppsterapeuternas yrkesförbund kommer det att krävas betydligt fler utbildningsinsatser bland annat inom kvalificerad rådgivning för att nå målet om fler svenskar i fysisk aktivitet enligt Socialstyrelsen nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder.¹³⁹

Krav på utbildning bland personer som utför tjänster inom hälsorådgivning ökar. Förutom självständigt arbete i behandling och rekrytering av egna kunder bör hälsovägledare ha fördjupade kunskaper i affärsekonomi, försäljning och marknadsföring. Personal med endast ett specifikt expertområde fördyrar ur ett företagsekonomiskt perspektiv. Den efterfrågade utbildningsnivån för hälsovägledare är eftergymnasial.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 226 utbildningsplatser med avslutsår 2011-2015 som leder till yrket hälsovägledare eller motsvarande. Utbildningsplatserna är fördelade på sju utbildningar och sju län.¹⁴⁰

¹³⁸ Socialstyrelsen (2010) *Nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder*

¹³⁹ Remissvar Kroppsterapeuternas yrkesförbund dnr YH 2011/2572

¹⁴⁰ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Inköpare och upphandlare, dnr YH 2011/2631

Beskrivning av yrket

Inköpare arbetar med att köpa in varor och tjänster.¹⁴¹ Det finns flera olika nivåer inom yrkesrollen och omfattningen på arbetsuppgifterna är varierade. Operativa inköpare arbetar med att verkställa inköp. Taktiska inköpare arbetar operativt och strategiskt med inköp. Strategisk inköpare planerar inköp och ansvarar för det övergripande inköpsflödet i ett företag eller en koncern.¹⁴² Inköpare som arbetar i offentliga sektorn går under benämningen upphandlare.¹⁴³ År 2009 var 14 100 personer anställda inom SSYK¹⁴⁴ 3416 - inköpare. Drygt 60 procent av alla anställda är män.¹⁴⁵

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på inköpare och upphandlare bygger på Arbetsförmedlingens yrkesprognos samt information från kontakter med aktörer inom branschen. Enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos råder det balans mellan utbud och efterfrågan på inköpare. På sikt förväntas efterfrågan öka på grund av hög ålder inom yrkesgruppen. Yrket inköpare präglas av få anställda under 29 år och en högre andel anställda mellan 30 och 44 år jämfört med andra yrken.¹⁴⁶

Enligt aktörer inom branschen ökar efterfrågan på upphandlare och inköpare med upphandlingskompetens. Den totala upphandlingsvolymen ökade år 2010 till omkring 510 – 600 miljarder. Av de värden som redovisats i upphandlingsannonserna framgår att myndigheter och enheter upphandlat varor för 26 miljarder, tjänster för 81 miljarder och byggentreprenad för 48 miljarder år 2010.¹⁴⁷ Enligt Sveriges offentliga inköpare expanderar många företag som anbudsgivare till offentliga upphandlingar.¹⁴⁸

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Inom SSYK 3416 – inköpare, är anställda inom yrket högre utbildade än anställda i andra yrken. Kompetenskraven för inköpare varierar beroende på graden av ansvar i arbetsuppgifter och arbetsställe. I upphandlingsutredningens delbetänkande framgår att upphandlarnas status och kompetens måste öka.¹⁴⁹ Det saknas utbildning inom utbildningssystemet som leder till yrket upphandlare. Utbildningsnivån för upphandlare är i dagsläget inte tydligt definierad.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 1 434 utbildningsplatser med avslutsår 2011-2015 som leder till yrket inköpare fördelade på nio län. Det finns idag inga utbildningar inom yrkeshögskolan med yrkesutgången upphandlare.¹⁵⁰

¹⁴¹ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

¹⁴² SV inköpsledares förbund

¹⁴³ SOI, Sveriges offentliga inköpare

¹⁴⁴ Standard för svensk yrkesklassificering

¹⁴⁵ SCB, Yrkesregistret

¹⁴⁶ Statistiken om pensionsålder per SSYK-kod kommer om inget annat anges från SCB, LISA-databasen 2008 och 2009.

¹⁴⁷ Konkurrensverket (2011) *Siffror och fakta om offentlig upphandling*

¹⁴⁸ Sveriges offentliga inköpare

¹⁴⁹ Upphandlingsutredningen 2010

¹⁵⁰ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Installationsingenjör, dnr YH 2011/2634

Beskrivning av yrket

Arbetsområden för installationsingenjör är bland annat de tekniska system som finns i byggnader. Det gäller såväl nybyggnation som ombyggnation med fokus på till exempel ökad energieffektivitet inom VVS, kyla och ventilation. En installationsingenjör kan även arbeta som projektledare med att planera produktion, ekonomi, tid och personal samt träffa beställare och andra entreprenörer i byggmöten inom ett projekt. Installationsingenjörer kan också jobba som tekniska säljare.¹⁵¹

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på installationsingenjörer bygger på information i anställningsannonser, kontakter med aktörer inom branschen och Arbetsförmedlingens yrkesprognoser. Aktörer inom branschen uppger att det är svårt att rekrytera personer med rätt kompetens. Det råder konkurrens mellan företagen om den kvalificerade arbetskraften. Svårigheten att hitta personer med rätt kompetens har varit konstant över tid.

Antal nyanmälda platser på Arbetsförmedlingen platsbank för eltekniker, elingenjörer och installationsingenjörer var 39 under andra kvartalet 2011. Antalet nya platser visar en uppåtgående trend.¹⁵²

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Utbildningsnivån hos de anställda inom yrket kan skilja sig åt från tekniskt gymnasium till civilingenjör. Teoretiska studier är ett krav och de flesta med gymnasieutbildning som högsta utbildningsnivå har tidigare relevant yrkeserfarenhet när de anställts. För branschen är det önskvärt med en eftergymnasial utbildning på en nivå anpassad till yrkesrollens arbetsuppgifter.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 390 utbildningsplatser med avslutsår 2011-2015 som leder till installationsingenjör. Utbildningsplatserna är fördelade på sju utbildningar finns i Skånes, Västra Götalands, Södermanlands och Stockholms län. Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01. Utbildningar som syftar att leda till yrkesutgången installationsingenjör finns på gymnasiets VVS- och fastighetsprogram och inom högskolan.

¹⁵¹ Studentrum

¹⁵² Arbetsförmedlingens operativa förmedlingssystem

Interaktionsdesigner, dnr YH 2011/2625

Beskrivning av yrket

Interaktionsdesignern utvecklar och anpassar designen av ett system med fokus på användbarheten. Interaktionsdesignern är en viktig länk mellan användare, formgivare och systemutvecklare. Vid utvecklandet av ett system kan interaktionsdesignern vara involverad när kravspecifikationen utformas.

Tillväxten i branschen förväntas av de branschaktörer myndigheten varit i kontakt med att fortsätta under de kommande åren.¹⁵³

Arbetslivets efterfrågan

Branschaktörer ger ingen enhetlig bild av efterfrågan. De uppger att efterfrågan är alltifrån liten till stor i dag och de närmaste 3-5 åren. Det verkar dock bero på vilken verksamhet man är inriktad på. Tydligast efterfrågan verkar det finnas hos företag som arbetar med digital kommunikation och information av olika slag, till exempel webbyråer och reklambyråer.¹⁵⁴

Enligt Arbetsförmedlingens statistik har antalet arbetslösa och arbetssökande interaktionsdesigners, användbarhetsdesigners och användbarhetsexperter minskat med omkring 200 personer sedan mitten av 2010 och antalet nyanmälda platser har ökat med ett tiotal platser under samma tid.¹⁵⁵

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Det underlag myndigheten har tillgång till visar på att anställning som interaktionsdesigner kräver en eftergymnasial utbildning inom yrkeshögskolan eller högskolan. Bilden som ges utifrån myndighetens kontakter med branschen är att högskoleutbildning är det som oftast efterfrågas.¹⁵⁶

Befintligt utbildningsutbud

I dagsläget finns 105 utbildningsplatser med avslut 2011 till 2013 som kan leda till yrket interaktionsdesigner eller motsvarande inom yrkeshögskolan, samtliga i Stockholms län. Inom högskolan finns ett stort utbud av utbildningar som kan leda till yrkesrollen interaktionsdesigner eller motsvarande.

¹⁵³ Intervjuer och enkätundersökning genomförda av myndigheten, dnr YH 2011/2625

¹⁵⁴ Remissvar Webutvecklare dnr YH 2011/2625 samt Intervjuer och enkätundersökning genomförda av myndigheten, dnr YH 2011/2625

¹⁵⁵ Arbetsförmedlingens operativa förmedlingssystem

¹⁵⁶ Intervjuer och enkätundersökning genomförda av myndigheten, dnr YH 2011/2625

Kommunikatör/informatör, dnr YH 2011/2637

Beskrivning av yrket

Kommunikatörer och informatörer bistår sin arbetsgivare, privat som offentlig, med att föra ut och kommunicera dennes budskap gentemot omvärlden. Kommunikatörens och informatörens uppgift är lika ofta att studera och analysera arbetsgivarens behov av extern kommunikation. Yrkesområdet är mycket brett och inkluderar ett stort antal yrkesroller.¹⁵⁷

Arbetslivets efterfrågan

Enligt både SCB och arbetsförmedlingen finns det idag en efterfrågan på utbildade kommunikatörer och informatörer inom både privat och offentlig sektor. Konkurrensen är dock av flera skäl hård på arbetsmarknaden för de som väljer denna utbildningsinriktning. En bidragande orsak är att det varje år utexamineras ett stort antal studenter med inriktning på media, kommunikation eller journalistik. På grund av den relativt dåliga arbetsmarknaden för journalister idag väljer många av dessa att söka arbete som kommunikatör eller informatör.¹⁵⁸

Situationen på arbetsmarknaden är mindre mörk för den som genom utbildning och/eller arbetslivserfarenhet har vissa tekniska specialistkunskaper jämfört med någon som genomgått en mera generell utbildning.¹⁵⁹

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

I en överväldigande majoritet av anställningsannonser som studerats inför denna analys ställs det krav på någon form av eftergymnasial utbildning. Kravet på eftergymnasial utbildning formuleras i regel på tre olika sätt. Vanligtvis efterfrågas "någon form av" eftergymnasial utbildning med inriktning mot media, kommunikation eller motsvarande. Det är också vanligt att man efterfrågar utbildning från universitet, högskola eller motsvarande. I ett mindre antal annonser efterfrågas specifikt en längre högskoleutbildning.

Befintligt utbildningsutbud

Inom yrkeshögskolan finns idag 746 utbildningsplatser med utgång 2011 till 2015 med inriktningen kommunikatör eller informatör fördelade på sju län. Inom högskolan finns ett stort antal utbildningar med inriktning mot kommunikatör/informatör. Inom fältet kommunikationsvetenskap finns 105 program med start höstterminen 2012. Även ett antal enskilda skolor och institut, både privata och offentliga, organiserar hela utbildningar och enskilda kurser med liknande inriktning.

¹⁵⁷ Arbetsförmedlingen, Yrken A- Ö

¹⁵⁸ SCB (2008) Trender och prognoser samt Arbetsförmedlingen, Yrken A- Ö

¹⁵⁹ Intervjuer genomförda med representant för Hammer & Hanborg

Kvalificerad kock, dnr YH 2011/2556

Beskrivning av yrket

En kock arbetar inom restaurang, storhushåll och hotell med att hantera livsmedel och att förbereda och tillaga mat. Kvalificerade kockar arbetar i större utsträckning med matens och måltidens vetenskap och hantverk än vad en traditionellt yrkesutbildad kock gör. En kvalificerad kock kan även ha rollen som förstekock eller köksmästare och ha en arbetsledande roll i köket samt ansvara för planering av meny och inköp.¹⁶⁰

Branschen¹⁶¹ präglas av småföretag med mellan 0 och 19 anställda. Mer än 85 procent av alla företag i branschen har 19 anställda eller färre. Utvecklingen i branschen har varit stark de senaste 5 åren och antalet anställda har sedan 2006 ökat med över 27 procent. Sedan 2007 har nettoomsättningen ökat med strax under 9 procent.¹⁶²

Arbetslivets efterfrågan

Utvecklingen har varit positiv för yrket de senaste 5 åren och efterfrågan på kvalificerade kockar har varit fortsatt stark och ökande under en längre tid. Idag råder en mycket stor brist på kockar, kvalificerade kockar och kökschefer i hela landet. Bristen på kvalificerade kockar är större än bristen på personal inom andra yrkesroller i samma bransch. Efterfrågan förväntas av de branschaktörer myndigheten varit i kontakt med förbli stark även på 3 till 5 års sikt. Det är idag svårt eller mycket svårt för företag att hitta kvalificerade sökanden.¹⁶³

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Bilden som ges av myndighetens kontakter med aktörer i branschen är att anställning som kock i regel kräver gymnasieutbildning med inriktning hotell/restaurang eller restaurang/livsmedel. För att arbeta som kvalificerad kock krävs i regel några års arbetslivserfarenhet i yrket. Eftergymnasial vidareutbildning efterfrågas och är meriterande, men kan inte ersätta relevant yrkeserfarenhet. Endast drygt 10 procent av landets kockar har idag någon form av eftergymnasial utbildning.¹⁶⁴

Befintligt utbildningsutbud

I dagsläget finns 215 utbildningsplatser som leder till yrkesrollen kvalificerad kock med avslut fram till 2013 inom yrkeshögskolan. Utbildningarna finns i Skånes, Västra Götalands och Östergötlands län. Örebro universitet/Grythyttan och Umeå universitet har utbildningar i gastronomi som kan leda till anställning som kvalificerad kock, eller efter några års yrkeserfarenhet till anställning som kökschef.

Det är idag svårt att få kockar med flera års arbetslivserfarenhet att söka sig till de utbildningar som erbjuds. Därför finns ett behov av att studera möjligheterna för alternativa utbildningsformer med syftet att öka dessa utbildningars attraktionskraft för yrkesarbetande kockar med relevant erfarenhet. De heltidsutbildningar i bunden form som idag erbjuds går sällan att kombinera med förvärvsarbete.

¹⁶⁰ Arbetsförmedlingen, Yrken A- Ö

¹⁶¹ Näringsgren efter Svensk Näringsgrensindelning (SNI 2007): näringsgren 56 Restaurang-, catering och barverksamhet

¹⁶² SCB, Yrkesregistret

¹⁶³ Intervjuer genomförda av myndigheten, dnr YH 2011/2556

¹⁶⁴ Intervjuer genomförda av myndigheten, dnr YH 2011/2556

Kvalitets- och processutvecklare inom Life Science, dnr YH 2011/2630

Sammanfattningen syftar till att belysa arbetslivets efterfrågan samt det befintliga utbildningsutbudet.

Beskrivning av yrket

En kvalitets- och processledare inom Life Science arbetar med att driva ett effektivt förbättringsarbete och leder ett övergripande förbättringsarbete inom ett företag.

Det fanns ca 51 000 anställda inom Life Science¹⁶⁵ under 2009¹⁶⁶. Yrket kvalitets- och processutvecklare ingår i SSK¹⁶⁷ 2414 – organisationsutvecklare vilket utgör 3 procent av de anställda. I förhållande till hela branschen utgör yrket en ytterst liten andel. Yrket kan också ingå i yrkeskoderna för civilingenjörer¹⁶⁸ och högskoleingenjörer¹⁶⁹. I statistiken går dock inte att urskilja vilka av dem som arbetar med kvalitets- och processutveckling och vilka som arbetar som rena ingenjörer.

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden om efterfrågan på skoladministratörer bygger på information i anställningsannonser och statistik från SCB.

Life Science har under lång tid vuxit kraftigt i antal anställda. Toppen var 2005 men sedan dess har antalet anställda sjunkit med nästan 2 000 personer. Detta beror till stor del på att antalet anställda har minskat på AstraZeneca och Pfizer. Andra företag har i sin tur vuxit, till exempel Astra Tech, Recipharm, Quintiles, Gambro och Q-Med. Branschen i Sverige består av relativt få större företag, cirka 25 stora och 50 mellanstora.

Branschen är i stort sett koncentrerad till fem regioner i Sverige. Branschen är störst i Stockholm/Uppsala, i Malmö/Lund och i Göteborgsregionen medan den största ökningen av antalet anställda finns i Malmö/Lund. Umeå och Linköping har inte lika många anställda.

I rekryteringsannonser under november 2011 efterfrågas bl.a. kvalitetsvärderare, kvalitetskoordinator, quality assurance manager, quality- and hygiene manager, quality- and environmental manager samt kvalitetsingenjör.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det inga utbildningar som leder till yrket Kvalitets- och processutvecklare inom Life Science. Inom högskolan finns utbildningar som kan leda till yrkesrollen, t.ex. högskole- och civilingenjörutbildningar.

¹⁶⁵ Näringsgren efter Svensk Näringsgrensindelning (SNI 2002): näringsgren 244 Tillverkning av läkemedel, läkemedelskemikalier och botaniska produkter, näringsgren 331 Tillverkning av medicinsk, kirurgisk och ortopedisk utrustning samt näringsgren 73 Forskning och utveckling

¹⁶⁶ SCB, Yrkesregistret

¹⁶⁷ Standard för svensk yrkesklassificering

¹⁶⁸ SSK 214

¹⁶⁹ SSK 311

Kyl- och värmepumpstekniker, dnr YH 2011/2634

Beskrivning av yrket

Kyl- och värmepumpstekniker arbetar inom olika branscher. En stor del av yrkeskategorin återfinns inom byggbranschen och då i olika skeden och positioner i byggprocessen. Andra arbetsområden kan vara lagerlokaler med stora kylrum eller kontorsbyggnader med luftkonditionering. Övervakning, förebyggande underhåll, installation och reparationer är exempel på arbetsuppgifter.

Arbetslivets efterfrågan

Antalet anställda ökade mellan 2005 och 2009 med ungefär 2 400 personer inom SSYK¹⁷⁰ 7135 – VVS-montörer m.fl. Åldersfördelningen i yrket visar att cirka 2 900 personer finns i åldersgruppen 55-64 år.¹⁷¹

Företagen myndigheten varit i kontakt med menar att många inom området kommer att gå i pension under en översiktlig framtid och de framtida pensionsavgångarna måste ersättas med ny arbetskraft.

Utvecklingen på energi- och klimatsidan gör att efterfrågan av installation av värme- och kylsystem ökar. En förväntad måttlig tillväxt kommer att ske inom kylmarknaden de kommande åren. Däremot spås nya marknader inom fastighetsvärmepumpar och energieffektivisering av befintliga anläggningar, vilket anses vara det största tillväxtområdet.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

De företag som myndigheten har varit i kontakt med menar att personer med gymnasie- eller Ky/Yh-utbildning har en bra grund, men ofta behöver utbildningen kompletteras inom till exempel styr- reglereteknikområdet. Det ses som positivt om personen har arbetat inom ett liknande område innan de genomför en Yh-utbildning.

Befintligt utbildningsutbud

I dagsläget finns 257 utbildningsplatser¹⁷² som leder till yrkesrollen kyl- och värmepumpstekniker med avslut fram till 2013 inom yrkeshögskolan. Utbildningsplatserna är förlagda i den södra delen av landet. Inom nya gymnasieskolan finns inriktningen kyl- och värmepumpsteknik inom VVS- och fastighetsprogrammet.

¹⁷⁰ Standard för svensk yrkesklassificering

¹⁷¹ SCB, Yrkesregistret

¹⁷² Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01

Låssmed, dnr YH 2011/2627

Analysen syftar till att redogöra hur gesällbrevet värderas och vilken roll det spelar för anställning inom branschen.

Arbetslivets efterfrågan

Arbetsmarknaden ser bra ut för yrkesgruppen. Låssmeder och låstekniker efterfrågas inom både lås- och säkerhetsbranschen. Störst är behovet i Stockholmsregionen och Västra Götaland. Som helhet bedöms konkurrensen om jobben inom yrkesgruppen bli liten det närmaste året. Säkerhetsbranschen är under tillväxt och behovet bedöms kvarstå under det kommande året.¹⁷³

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Grundläggande utbildning till låssmed ges inom gymnasieskolan. Möjlighet kan finnas att gå lärlingsutbildning inom ett företag. Man kan avlägga gesällprov efter 3-4 år i yrket och mästarprov efter 6 år i yrket. Lokala hantverksföreningar, till exempel Stockholms Hantverksförening, genomför ibland yrkesutbildningar.¹⁷⁴

Bland de anställningsannonser¹⁷⁵ som finns publicerade vid tiden för analysen är det vanligt att gesäll- och mästarbrev efterfrågas men det är inget krav för anställning.

Befintligt utbildningsutbud

Det finns inga Ky/Yh-utbildningar eller universitets- eller högskoleutbildningar som specifikt utbildar låssmeder. Utbildningar som kan leda till yrket ges däremot inom gymnasieskolan, genom lärlingsutbildning inom ett företag och yrkesutbildning genom lokala hantverksföreningar enligt ovan.

¹⁷³ Arbetsförmedlingen, Yrkeskompassen

¹⁷⁴ www.mittyrke.se

¹⁷⁵ www.vakanser.se, www.arbetsformedlingen.se

Löneadministratörer, dnr YH 2011/2631

Beskrivning av yrket

Löneadministratörer arbetar med kontroll av lönekonton, bokföringsunderlag, registrering av semester samt underlag för lönerevision och skattedeklaration.¹⁷⁶ Löneadministratörer arbetar i privata och offentliga verksamheter som konsulter, egenföretagare och anställda.

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan bygger på information i anställningsannonser, kontakter med aktörer inom branschen och Arbetsförmedlingens yrkesprognoser. Bland de aktörer inom branschen som myndigheten har varit i kontakt med ges en samstämmig bild om att efterfrågan på löneadministratörer är hög, samtidigt som tillgången på löneadministratörer med rätt kvalifikationer är låg. På 3-5 år sikt uppges pensionsavgångarna inom yrkesgruppen att bli stora.¹⁷⁷

Enligt Arbetsförmedlingens yrkesprognos förväntas möjligheterna att få jobb på 3-5 års sikt öka för personer med goda kunskaper i arbete med redovisning och lön.¹⁷⁸ Antal nyanmälda platser till Arbetsförmedlingens platsbank visar en uppåtgående trend från och med första kvartalet 2009 till andra kvartalet 2011.¹⁷⁹

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Allt eftersom löneprocesserna blir mer effektiva och moderna ökar behovet av ny och bredare kompetens inom området¹⁸⁰. I rekryteringsannonser som eftersöker löneadministratörer uppger arbetsgivare att de vill ha sökande med relevant, kompletterande eftergymnasial utbildning.¹⁸¹

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 766 beviljade utbildningsplatser med avslut åren 2011-2015 som leder till yrket löneadministratör. Utbildningarna finns i Skånes, Västra Götalands och Stockholms län.¹⁸²

¹⁷⁶ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

¹⁷⁷ Manpower, Löneföreningen, Poolia, Adecco 2011

¹⁷⁸ Arbetsförmedlingen, Yrkeskompassen

¹⁷⁹ Arbetsförmedlingens operativa förmedlingssystem

¹⁸⁰ Löneföreningen, remissvar dnr Yh 2011/2631

¹⁸¹ Arbetsförmedlingens platsbank

¹⁸² Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Marintekniker/mariningenjör, motorteknik, service, underhåll etc, dnr YH 2011/2632

Yrkesanalysen mariningenjör/marintekniker med inriktning motorteknik, service, underhåll etc. avser främst att studera efterfrågan på och kvalifikationskrav för personer som arbetar med service och underhåll av medelstora och stora fritidsbåtar.

Beskrivning av yrket

I dagsläget sysselsätter den svenska båtbranschen cirka 5 000 personer, och ytterligare 10 000 arbetar hos underleverantörer. Dessa är fördelade mellan allt från storskalig produktion och bygge av träbåtar för hand till underhåll och service. Under 2010 producerades 7 200 båtar i Sverige varav 5 000 gick på export. Ytterligare 8 500 båtar importerades.¹⁸³

Arbetslivets efterfrågan

Sweboat, Båtbranschens Riksförbund, uppger i en intervju med myndigheten att efterfrågan på nybyggda båtar minskade kraftigt under den senaste finanskrisen. Det har dock inte inneburit att man sett någon större ökning av arbetslösheten inom branschen. Efterfrågan på service och underhåll har istället ökat då många valt att renovera äldre båtar istället för att köpa nytt. Båtägare är idag också mindre benägna än tidigare att själva sköta service och underhåll av sina båtar.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Idag har endast en liten del av de anställda inom service och underhåll i båtbranschen någon relevant eftergymnasial utbildning. Antalet utbildade i de specifikt marintekniska gymnasiala programmen uppges vara betydligt mindre än efterfrågan. Bristen är idag generellt stor på personer med formell kompetens enligt Sweboat.

Det är myndighetens bedömning att arbete med service och underhåll inom båtbranschen ställer särskilda krav på den anställde, jämfört med att arbeta med exempelvis bilservice. En modern större fritidsbåt har precis som en ny bil idag avancerade datasystem ombord för allt från navigering till att starta och effektivt köra båtens motor. Båtar har dessutom ofta vitvaror, vattensystem, toalett och annat ombord för att öka komforten. Det faktum att båtar ofta genomgår omfattande ombyggnationer och modifiering under sin livstid ställer också särskilda krav.

Representanter för bilbranschen har vid upprepade tillfällen hävdade att dagens gymnasiala fordonsprogram inte längre är tillräckliga för att förbereda fordonsmekaniker för arbetsmarknaden. Sweboat menar att denna problematik i ännu högre grad gäller för båtbranschen.

Befintligt utbildningsutbud

Idag finns inga Ky/Yh-utbildningar med denna inriktning. På gymnasieskolan finns sedan hösten 2011, inom Gy11, ett nationellt program i marinteknik som bedrivs på tre gymnasieskolor i Mariestad, Västervik respektive Stockholm.

¹⁸³ Sweboat, *Fakta om Båtlivet 2011*, 2011.

Massörer, dnr YH 2011/2572

Beskrivning av yrket

Massageterapeuter och medicinska massageterapeuter arbetar med manuella muskelbehandlingsmetoder som massage och töjningar i syfte att behandla olika besvär såsom smärtor och mobilitetsbesvär i rörelseapparaten¹⁸⁴. De använder massage och muskeltöjningar i förebyggande och rehabiliterande syfte¹⁸⁵.

Verksamhetsområden omfattar spaanläggningar, gym och kroppsvårdskliniker. Egna företagare driver privata kliniker, arbetar på uppdrag av företag eller i offentlig sektor med massage eller massageterapi. Verksamhetsområdet är kopplat till terapeutens behandlingsinriktning och nisch inom branschen.¹⁸⁶

Totalt finns närmare 10 500 certifierade massörer registrerade hos Branschrådet Svensk Massage. Av dessa är cirka 7 600 yrkesverksamma år 2011. Merparten, drygt 70 procent, bedriver eget företag.¹⁸⁷

Arbetslivets efterfrågan

Aktörer inom branschen bedömer att det i dagsläget råder brist på kvalificerade massörer med bred kompetens, exempelvis med kunskaper i flera massagebehandlingar, rådgivning och försäljning. Branschkontakter indikerar att branschen har haft en positiv utveckling de senaste åren och att utvecklingen kommer att fortsätta i den riktningen.

Antalet arbetssökande och arbetslösa bland massörer överstiger antalet lediga tjänster i Arbetsförmedlingens statistik.¹⁸⁸ Dock visar antalet lediga tjänster en uppåtgående trend de senaste två åren, vilket indikerar att de arbetssökande och arbetslösa inte har den kompetens som arbetslivet efterfrågar.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Det saknas samstämmighet om vilken utbildningsnivå som efterfrågas på massageterapeuter enligt de branschaktörer myndigheten har varit i kontakt med. Kroppsterapeuternas yrkesförbund anser att utbildningen till certifierade massörer är en eftergymnasial utbildning.¹⁸⁹ Utbildningar som enbart syftar till att leda till färdigheter i massagebehandling bedöms inte vara i nivå med utbildningar inom yrkeshögskolan.

Befintligt utbildningsutbud

De Ky/Yh-utbildningar som finns inom området Friskvård och kroppsvård är breda utbildningar som leder till flera yrkesroller än enbart massör. Inom Yh/Ky finns det totalt 114 beviljade utbildningsplatser med avslut åren 2011-2015 som innehåller utbildning i massage. Utbildningsplatserna är fördelade på två utbildningar i Östergötlands och Dalarnas län. Däremot finns det inom kompletterande utbildningar, KU, totalt 17 utbildningar som helt är inriktade mot massagebehandlingar.¹⁹⁰

¹⁸⁴ Kroppsterapeuternas yrkesförbund

¹⁸⁵ SOU 2010:65 *Kompetens och ansvar*.

¹⁸⁶ Branschrådet Svensk massage

¹⁸⁷ MIND Research AB (2011) *Att arbeta som massör*

¹⁸⁸ Arbetsförmedlingens operativa förmedlingssystem

¹⁸⁹ Remissvar Kroppsterapeuternas yrkesförbund 2011 dnr YH 2011/2572

¹⁹⁰ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Mångfaldstolk, dnr YH 2011/2630

Beskrivning av yrket

Mångfaldstolkar är omsorgspersonal/undersköterskor med påbyggnadskunskaper om befolkningsgrupper, kultur och språk.

Det saknas i dagsläget information om antalet sysselsatta inom yrket.

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden om efterfrågan bygger på information i anställningsannonser och kontakter med aktörer inom branschen.

På Arbetsförmedlingens platsbank i november 2011 saknas det rekryteringsannonser som eftersöker mångfaldstolkar eller motsvarande tjänst med liknande arbetsbeskrivning.¹⁹¹ På rekryteringssajten Vakanser.se finns i november 2011 inte heller några rekryteringsannonser som efterfrågar mångfaldstolkar eller motsvarande tjänst.¹⁹²

I samband med att Sverige får en ökad andel äldre som är utrikesfödda kan efterfrågan på vårdpersonal med mångfaldskunskaper öka på sikt.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Enligt de aktörer som Myndigheten för yrkeshögskolan har varit i kontakt med är en påbyggnadsutbildning inom mångfald attraktivt vid rekrytering av undersköterskor. Samtidigt som de flesta aktörer anger att de hanterar mångfaldsfrågor genom att rekrytera personal med varierande kulturell bakgrund och språkkompetenser i vårdboende och ordinärt boende.¹⁹³

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns inga utbildningar som syftar leda till yrkesutgången mångfaldstolk eller motsvarande yrkeskompetenser.

¹⁹¹ Arbetsförmedlingens platsbank

¹⁹² Vakanser 2011

¹⁹³ Carema Care AB, SKL

Originalare och tryckare, dnr YH 2011/2636

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på originalare och tryckare bygger på information i anställningsannonser samt Arbetsförmedlingen.

Det råder hård konkurrens om jobben inom reklam- och media. Många som arbetar som originalare kallar sig även grafiska designers och AD-assistenter.¹⁹⁴ Under de närmaste tre åren behövs cirka 250 tryckare årligen, 150 arkooffsettryckare och 100 tidnings-, flexo- och screentryckare samt digitaltryckare. Teknisk utveckling, nuvarande åldersstruktur och marknadsprognoser uppges vara orsakerna till rekryteringsbehovet.¹⁹⁵

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Arbetsgivarna uppger inte i anställningsannonserna vilken utbildningsnivå sökande bör ha. Branschkännedom, programkunskaper och personliga egenskaper nämns mer frekvent. Arbetsförmedlingen skriver att originalare kan ha varierad utbildningsbakgrund. En tänkbar bakgrund är estetiska programmet inriktning estetik och media, påbyggnad med baskunskaper i grafiskt kunnande och eventuellt kombinerad med någon förberedande konstnärlig utbildning.¹⁹⁶

Enligt arbetsförmedlingen finns utbildning till tryckare på gymnasienivå.¹⁹⁷ Inom det Industritekniska programmet finns inriktningen produkt- och maskinteknik och en yrkesutgång är tryckare. Gymnasieutbildningen till tryckare finns inom försöksverksamheten med lärlingsutbildning.¹⁹⁸

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 126 utbildningsplatser med avslutsår 2011-2015 som leder till yrkena originalare och tryckare. Utbildningsplatserna är fördelade på två utbildningar i Stockholms län. Utbildningar som syftar att leda till yrkesutgången originalare och tryckare finns inom det estetiska och industritekniska programmen på gymnasiet.

¹⁹⁴ Frilanspoolen

¹⁹⁵ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

¹⁹⁶ Ibid.

¹⁹⁷ Ibid.

¹⁹⁸ Skolverket, Programstruktur

Paralegal, dnr YH 2011/2629

Beskrivning av yrket

Paralegal är i sig relativt ny yrkesroll i Sverige men den har mycket, men långt ifrån allt, gemensamt med äldre och erkända yrkesroller som domstols- och juristsekreterare. Arbetsuppgifterna för paralegals/juristassistenter är ofta mycket varierande och sträcker sig från mera kvalificerade uppgifter till vanligt handräckningsarbete. Arbetsuppgifter och arbetssätt varierar också beroende av om man arbetar inom näringslivet, exempelvis på en affärsbyrå, eller inom det offentliga. Olika arbetsgivare tycks utforma rollen olika utifrån sin organisations specifika behov.

Arbetslivets efterfrågan

Idag finns en efterfrågan, dock svårt att uttala sig om hur stor, på paralegals och juristassistenter. Bilden som givits vid kontakter med branschen är att endast en liten del lediga tjänster utlyses hos arbetsförmedlingen. Lediga tjänster finns för närvarande för både yrkesrollen paralegal/juristassistent samt för sekreterare med någon form av utbildning eller erfarenhet inom juridik, vissa andra närliggande benämningar förekommer också. Flera anställningsannonser efterfrågar specifikt efter paralegalutbildning alternativt grundläggande juridisk utbildning inom högskolan.¹⁹⁹

Arbetsförmedlingen studerar i sina bedömningar av den framtida arbetsmarknaden inte yrkesrollen paralegal/juristassistent i detalj, uppgifter finns endast om den mycket breda benämningen "sekreterare/administratör", inom vilken paralegals/juristassistenter ingår. Arbetsförmedlingen bedömer att konkurrensen på jobben inom benämningen på kort sikt är stor och på fem och tio års sikt i balans.²⁰⁰

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Enligt uppgift från en arbetsgivare på affärsjuridikområdet som myndigheten varit i kontakt med, varierar utbildningsnivån för paralegals starkt men ett par huvuddrag går att se. Eftergymnasiala utbildningar är vanligare bland yngre anställda än bland äldre och av de med högskolebakgrund har en stor andel en utbildning inom humaniora eller samhällsvetenskap. Arbetsförmedlingen beskriver varierad utbildningsbakgrund bland sekreterare och administratörer. Man betonar att även ifall högskoleutbildning krävs för vissa tjänster så kan även yrkeshögskoleutbildningar vara väl anpassade för dessa yrken.²⁰¹

Befintligt utbildningsutbud

Inom Ky/Yh finns 156 utbildningsplatser med avslut 2011-2015 som syftar att leda till yrkesutgången paralegal. Utbildningsplatserna är fördelade på tre utbildningar i Stockholms och Västra Götalands län.²⁰² Påhlmans Handelsinstitut bedriver en parallell avgiftsfinansierad paralegalutbildning. Domstolsverket bedriver internt utbildning för nyanställda domstolssekreterare, oavsett deras tidigare bakgrund. Intern kompetensutveckling erbjuds även redan anställda domstolssekreterare.

¹⁹⁹ Se Myndighetens Yrkesanalys om paralegal 2011 för exempel på anställningsannonser, dnr YH 2011/2629

²⁰⁰ Arbetsförmedlingen, Yrken A- Ö

²⁰¹ Arbetsförmedlingen, Yrken A- Ö

²⁰² Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01

Produktionsledare well- och förpackningsindustrin, dnr YH 2011/2632

Arbetslivets efterfrågan

Analysen syftar enbart till att redogöra för om arbetslivet efterfrågar yrkeskompetensen. Efterfrågan på produktionsledare inom well- och förpackningsindustrin är till stor del koncentrerad till Skåne och i denna region kan behovet bedömas som stort, menar Packbridge AB.²⁰³

I rapporten "Svensk Förpackningsindustri. Var är vi idag och vad påverkar utvecklingen framåt?" ses den kommande kompetenstillförseln till verksamhetsområdet som ett hot, om branschen inte lyckas knyta till sig nya medarbetare. Det tas även upp att efterfrågan av förpackningar påverkas av konsumenternas köpkraft och att detta lägger grunden för utveckling av nya förpackningar och förpackningsindustrin. I rapportens slutliga utblick mot år 2015 menar skribenten att framtiden ser ljus ut för de allra flesta förpackningsföretag.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Packbridge AB ser Yh-utbildningar som en bra nivå för produktionsledare och menar att utbildningar bör innehålla inslag av bl.a. teknik, projekthantering och att den studerande får förståelse för förpackningsindustrin. Ett viktigt inslag för att få kunskap om industrin är LIA, som ses som ett värdefullt instrument i utbildningsformen.

Befintligt utbildningsutbud

Det finns idag inga utbildningar som leder till yrket produktionsledare inom well- och förpackningsindustrin inom yrkeshögskolan. Det finns däremot 60 utbildningsplatser som leder till förpackningsdesign med avslut under 2011-2015.²⁰⁴

²⁰³ Packbridge är ett internationellt förpacknings- och logistikkluster, ett nätverk för förpackningsindustrin och alla dess intressenter – kunder, leverantörer, forskare och innovatörer.

²⁰⁴ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Sammanfattning projektkoordinator inom möbel- och inredningsbranschen/designkoordinator inom möbler och inredning, dnr YH 2011/2636

Arbetslivets efterfrågan

Enligt Trä- och möbelföretagen (TMF) efterfrågar deras medlemsföretag allt fler tjänstemän med teknisk eftergymnasial utbildning. TMF uppskattar att ca en tredjedel av rekryteringsbehovet är närmare 2 000 tjänstemän per år fram till april 2016.

Då allt flera företag expanderar och ställer högre kompetenskrav på nyanställda ökar efterfrågan på personer med för området relevant eftergymnasial utbildning. Framför allt är det mindre företag som behöver den typ av tjänstemän som yrkeshögskolan kan utbilda till. Utbildningarna på yrkeshögskolan kan ta fram projektledare som mindre företag kan ha nytta av då de har svårt att rekrytera rätt kompetens.²⁰⁵

Orsakerna till rekryteringsbehovet är främst utökad verksamhet, pensionsavgångar och behov av ny kompetens.²⁰⁶

I Svenskt Näringslivs rapport – rekryteringsenkäten 2010 framgår dock att företag inom trä- och möbelbranschen är de som i lägst utsträckning kommer att ersättningsrekrytera alla pensionsavgångar.²⁰⁷ De mindre företagen uppger i högre utsträckning att de inte kommer att ersätta de som går i pension.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Det finns ett ökat kompetenskrav på de nya medarbetarna att de ska ha en bredare kompetens med både en tjänstemanna- och yrkesbakgrund. De som utbildas på yrkeshögskolan ska kunna ta arbete inom flertalet sektorer inom branschen.

Rekryteringsbehovet av teknisk utbildad personal (högskoleingenjörer) uppskattas till 400-500 per år fram till april 2016 och efterfrågan på annan högre utbildad personal uppskattas till ett hundratal per år. Resterande rekryteras från gymnasiet.²⁰⁸

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 95 utbildningsplatser med avslutsår 2011-2015 som leder till yrkena projektkoordinator inom möbel- och inredningsbranschen samt designkoordinator inom möbler och inredning. Utbildningsplatserna är fördelade på tre utbildningar i Jönköpings län.²⁰⁹

²⁰⁵ Trä- och möbelföretagen (TMF)

²⁰⁶ Trä- och möbelföretagen (2011) *Rekryteringsbehov inom trä- och möbelindustrin fram till april 2016*, sid. 3

²⁰⁷ Svenskt Näringsliv

²⁰⁸ Trä- och möbelföretagen (TMF)

²⁰⁹ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Receptions-/bokningschef, konferenschef och housekeeper inom hotellverksamhet, dnr YH 2011/2556

Beskrivning av yrket

En receptions-/bokningschef arbetar som hotellreceptionist men kan samtidigt ha ansvar för personal och arbetsplanering i receptionen. En konferenschef är arbetsledare för konferenspersonalen. Oftast är det större konferensanläggningar som anställer konferenschefer. Konferenspersonal arbetar i regel på hotell, konferens- och kursgårdar. De kan även arbeta vid större företag och organisationer som har egna konferensavdelningar.²¹⁰

Förväntningarna på en fortsatt stark tillväxt inom hotell och restaurangnäringen uppges av branschen vara stora. På 3-5 års sikt kommer ytterligare byggprojekt att avslutas och hotell tas i drift.²¹¹

Arbetslivets efterfrågan

Utvecklingen har varit positiv för yrkesrollerna de sista fem åren och efterfrågan varit fortsatt stark och ökande under en längre tid. Tillgången på efterfrågad kompetens verkar samtidigt vara god. Åldersfördelningen visar på förhållandevis liten andel pensionsavgångar de kommande 5 – 10 åren i förhållande till fördelningen bland samtliga yrken. Omkring 15 procent, eller strax över 3 000 anställda förväntas gå i pension under tidsperioden. Samtidigt ser det ut som att en stor andel av anställda inom yrkesområdet väljer att byta yrke innan de uppnår pensionsålder.²¹²

Antal arbetssökande i yrkesgruppen låg andra kvartalet 2011 på 2 611. Antalet arbetssökande ökade från och med andra kvartalet 2009 till andra kvartalet 2011. Antal nyanmälda platser visar också på en uppåtgående trend.²¹³

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

De uppgifter myndigheten fått från branschaktörer och andra källor tyder på att anställning som receptionist i regel kräver gymnasieutbildning. För att arbeta som receptionschef/hospitality manager etc. krävs flerårig arbetslivserfarenhet inom branschen. En relevant eftergymnasial utbildning är meriterande.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 777 utbildningsplatser med avslut åren 2011-2013 som leder till yrkena receptionist, reception manager etc. Utbildningsplatserna är fördelade på 16 utbildningar och 8 län.²¹⁴ Samtidigt bedriver flera folkhögskolor och privata skolor utbildningar som ger en ingång till hotellbranschen och även specifikt till yrket receptionschef/hospitality manager eller motsvarande.

²¹⁰ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

²¹¹ Remissvar receptions-/bokningschef, konferenschef och housekeeper inom hotellverksamhet, dnr YH 2011/2556

²¹² SCB, Yrkesregistret

²¹³ Arbetsförmedlingens operativa förmedlingssystem

²¹⁴ Utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Redovisningsekonomer, dnr YH 2011/2631

Beskrivning av yrket

Redovisningsekonomer arbetar i en organisation eller ett företag med löpande redovisningsarbete, ekonomiska rapporter, årsbokslut samt hantering av värderingsfrågor. Andra arbetsuppgifter är att upprätta analyser, värdera årsredovisning med beaktande av gällande lagstiftning och bedöma vilka åtgärder som behöver vidtas så att ekonomin sköts på ett betryggande sätt.

Arbetsmarknaden för redovisningsekonomer avgränsas till att gälla bokföringslagen (1999:1078) om företag som är skyldiga att avsluta bokföringen med årsredovisning, dock inte företag för vilka regler om revision finns i någon annan lag²¹⁵.

År 2009 var 21 644 anställda inom SSYK 3433 Redovisningsekonomer m.fl.

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på redovisningsekonomer bygger på information i anställningsannonser, kontakter med aktörer inom branschen och Arbetsförmedlingens yrkesprognoser. Antalet anställda redovisningsekonomer ökade med nio procent från år 2005–2009. Enligt branschorganisationerna FAR²¹⁶ och SRF²¹⁷ har den avskaffade revisionsplikten för små och medelstora företag ökat efterfrågan på redovisningsekonomer och redovisningskonsulter. Cirka 14 procent av företagen i Sverige har sedan lagförändringen valt bort revisorer.²¹⁸

Om studerande vid yrkeshögskolan genomgått av FAR och SRF godkänd redovisningsekonomutbildning och uppfyller branschens krav på yrkeserfarenhet finns från och med år 2011 möjlighet för yrkeshögskolestuderande att ansöka om att bli redovisningskonsulter.²¹⁹ Enligt aktörer inom branschen sker en generationsväxling inom yrkesgruppen. Cirka 10 procent av det totala antalet anställda redovisningskonsulterna är 60- 64 år och ytterligare 11 procent är mellan 56- 60 år. Pensionsavgångarna inom branschen medför ett rekryteringsbehov på cirka 600 redovisningskonsulter årligen.²²⁰

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Den efterfrågade utbildningsnivån för redovisningsekonomer överensstämmer med yrkeshögskolan som utbildningsform.²²¹

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 2 895 utbildningsplatser med avslutsår 2011-2015 som leder till yrket redovisningsekonom.²²² Utbildningsplatserna är fördelade på 54 utbildningar i tio län.

²¹⁵ Rättskälla, 1999: 1078, 2§

²¹⁶ Branschorganisationen för revisorer och rådgivare (FAR)

²¹⁷ Sveriges redovisningskonsulters förbund (SRF)

²¹⁸ dnr YH 2011/2685

²¹⁹ FAR och SRF

²²⁰ dnr YH 2011/2685

²²¹ Arbetsförmedlingens platsbank 2011

²²² Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Rekryterare, dnr YH 2011/2631

Beskrivning av yrket

Rekryterare arbetar b.l.a. på bemanningsföretag med att rekrytera personal åt uppdragsgivare.²²³ Rekryterare ansvarar för att rekrytera personal till uppdragsgivare utifrån efterfrågade profiler och kompetenser.

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden om efterfrågan på rekryterare bygger på information i anställningsannonser, Arbetsförmedlingens yrkesprognoser och kontakter med aktörer inom branschen.

På Arbetsförmedlingens platsbank i november 2011 fanns 481 rekryteringsannonser som innehöll sökordet rekryterare.²²⁴ I Arbetsförmedlingens yrkeskompass ingår rekryterare i samma bedömning som personaltjänstemän. Under flera år har arbetsmarknaden varit svår för utbildade personaltjänstemän. Även om antalet lediga platser för personaltjänstemän är fler år 2010 än 2009 bedöms det vara fortsatt hård konkurrens om jobben.²²⁵

Rekryterare konkurrerar på arbetsmarknaden med personaltjänstemän/personalvetare. I SACO:s rapport Arbetsmarknaden för akademiker 2016 bedöms prognosen för nyexaminerade personalvetare att vara i balans. Nyexaminerade får i dagsläget sällan tillsvidareanställning eller kvalificerat jobb då arbetsgivare efterfrågar yrkeserfarenhet utöver högskoleutbildning. På fem års sikt väntas rekryteringsbehoven att öka i samband med pensionsavgångar inom yrkesområdet. Samtidigt väntas tillgången på såväl erfarna som nyexaminerade personalvetare att vara fortsatt god.²²⁶

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

I Arbetsförmedlingens yrkesprognos till och med år 2012 bedöms efterfrågan på rekryterare att vara i balans liksom näraliggande yrken med krav på högskoleutbildning.²²⁷ Enligt aktörer inom branschen saknar de högskoleutbildade erfarenhet av praktisk rekrytering och kompetens i affärsmannaskap. I de fall kunskaper och färdigheter i rekrytering har saknats uppger arbetsgivare att de erbjuder intern utbildning.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 152 utbildningsplatser med avslutsår 2011-2015 som leder till yrket personaltjänsteman.²²⁸ Utbildningsplatserna är fördelade på tre utbildningar i Stockholms och Västra Götalands län.

²²³ Manpower

²²⁴ Arbetsförmedlingens platsbank 2011

²²⁵ Arbetsförmedlingen, Yrkeskompassen

²²⁶ SACO (2011) *Arbetsmarknaden för akademiker 2016*

²²⁷ Arbetsförmedlingen (2011) *Var finns jobben? Bedömning till och med år 2012*

²²⁸ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Resekonsult/Resesäljare, dnr YH 2011/2557

Beskrivning av yrket

På en resebyrå arbetar resekonsulten/resesäljaren med konsultation/rådgivning och hjälper kunden att hitta och välja rätt resa. De informerar, ger råd och tar fram individuella resor eller gruppresor åt kunder. Att vara resekonsult/resesäljare kan även innebära besök av nya resmål, förhandling med transportföretag och hotell om priser och andra villkor och avtalsskrivande etc. Arbetet på en resebyrå har utvecklats från att vara säljinriktat till att bli mera konsultativt än tidigare.²²⁹

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på resekonsulter/resesäljare bygger på information i anställningsannonser, samt från kontakter med aktörer i branschen och statistik från SCB. Från aktörer i branschen ges bilden av att det finns en tydlig efterfrågan efter resekonsulter/resesäljare. Samtidigt har antalet resekonsulter/resesäljare minskat någon under de senaste åren men nu nått en nivå branschen förväntar sig är en stabil nivå. Svenska Resebyråföreningen bedömer att behovet av att ersättningsrekrytera resekonsulter/resesäljare årligen är något över 200 personer.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Beskrivningen av yrket och samtal med aktörer i branschen tyder på att en gymnasieutbildning med inriktning inom turism inte fullt ut ger de kompetenser branschen efterfrågar. Information i anställningsannonser och samtal med aktörer i branschen talar för att en kortare eftergymnasial utbildning, en internutbildning eller någon av de branscutbildningar som finns att köpa som privatperson eller arbetsgivare, kan behövas för att tillgodose arbetsmarknadens efterfrågan av kompetens.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 728 utbildningsplatser med avslut åren 2011-2015 som leder till yrket resesäljare/resekonsult. Utbildningsplatserna är fördelade på 14 utbildningar och åtta län.²³⁰ De flesta utbildningsplatserna finns i Stockholms och Västra Götalands län. På folkhögskolenivå finns turismlinjen vid Östra Grevie folkhögskola i Vellinge, en ettårig yrkesutbildning för arbete inom turism- och resebranschen. Certifikatutbildningarna resehanterare, Amadeus och IATA erbjuds som tillval.

²²⁹ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö samt Remissvar resesäljare/resekonsult dnr YH 2011/2557

²³⁰ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01

Restaurangchef, dnr YH 2011/2556

Beskrivning av yrket

En restaurangchef har det övergripande ansvaret för restaurangen och fungerar i mångt och mycket som en företagsledare. Restaurangchefen svarar för att verksamheten följer uppsatta mål: ansvarar för personal-, teknik- och resultatutveckling, övervakar resursutnyttjande och ansvarar för kvalitet, beslutar om anställningar, omplaceringar m.m. samt planlägger och leder den dagliga verksamheten.²³¹

Branschen präglas av småföretag med mellan noll och 19 anställda. Mer än 85 procent av alla företag i branschen har 19 anställda eller färre. Utvecklingen i branschen har varit stark de senaste fem åren och antalet anställda har sedan 2006 ökat med över 27 procent. Sedan 2007 har nettoomsättningen ökat med strax under 9 procent.²³²

Arbetslivets efterfrågan

Branschens bedömning av efterfrågan är att det kommer att bli brist på den kompetens som efterfrågas för yrkesrollen som restaurangchef till följd av att branschen växer samtidigt som allt färre väljer att utbilda sig till yrken som tillsammans med yrkeserfarenhet och vidareutbildning kan kvalificera för yrkesrollen restaurangchef. Tillväxten i branschen förväntas förbli stark.

Kompetenser som branschaktörer myndigheten talat med lyfter fram som särskilt viktiga är ledarskap, planeringsarbete, personalhantering, ekonomi, revenue management (en analysmetod med fokus på att maximera intäkter snarare än att minimera utgifter) etc.²³³

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Den samlade bilden av yrkesrollen restaurangchef som ges av anställningsannonser och kontakter med och information från aktörer i branschen indikerar att yrket kräver gymnasieutbildning, flerårig relevant yrkeserfarenhet och i viss utsträckning även utbildning på eftergymnasial nivå. Beskrivningen av kompetenskraven antyder att utbildning till yrket passar inom yrkeshögskolan. Även efter genomgången högskole- eller yrkeshögskoleutbildning krävs relevant yrkeserfarenhet för att anställning som restaurangchef eller liknande.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 805 utbildningsplatser med avslut åren 2011-2015 som leder till yrket food and beverage manager eller restaurangchef. Utbildningsplatserna är fördelade på 18 utbildningar och 7 län. De flesta utbildningsplatserna finns i Stockholms-, Västra Götalands- och Jönköpings län.²³⁴

Inom högskolan finns åtminstone fyra utbildningar som utbildar till yrkesrollen restaurangchef, eller motsvarande ledande yrkesroll inom restaurang eller annan måltidsverksamhet.

²³¹ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

²³² Näringsgren efter Svensk Näringsgrensindelning (SNI 2007): näringsgren 56 Restaurang-, catering och barverksamhet

²³³ Remissvar restaurangchef, dnr YH 2011/2556

²³⁴ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01

Service- och Underhållstekniker, dnr YH 2011/2632

Beskrivning av yrket

Service- och underhållstekniker arbetar ofta i företag som säljer maskiner eller produktionssystem till andra företag och utför självständigt de åtaganden som finns i serviceavtal och som kan gälla installation, driftigångsättning och reparationer eller underhåll. Ofta utförs arbetet hos kunden men kan också innebära arbete i en intern underhållsavdelning. Att analysera tekniska problem, föreslå förbättringar och förebygga driftstörningar är delar som ingår. Vidare kräver arbetet praktisk- och teknisk skicklighet tillsammans med att det ställes krav på språkkunskaper, dels i samband med internationella uppdrag dels för att förstå manualer och handböcker.

Arbetslivets efterfrågan

Eftersom det inte finns någon enhetlig bransch för yrkesområdet påverkas varje yrkesområde/bransch där service- och underhållstekniker ingår på olika sätt av konjunkturcyklerna, men de flesta följer industrikonjunkturen. I vissa fall kan efterfrågan av service och underhåll öka när konjunkturen går ner, eftersom kunder i högre grad håller liv i sin gamla utrustning istället för att investera i ny.

De intervjuade företagen menar att andelen anställda som har en hög medelålder, och som förväntas gå i pension t.o.m. 2017, är stor och att det ser ut så över hela landet.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

De intervjuade företagen kräver minst gymnasienivå inom t.ex. fordonsteknisk utbildning, el- eller byggnadsutbildningar. Det tidigare tekniska fjärde året från gymnasieskolan har också varit en bra utbildningsnivå. Eftergymnasiala utbildningar inom automation, vibrationsmätare och undergrupper inom mekanik; lyft och kraneteknik är områden som är önskvärda.

Många anställda inom underhåll kommer från de egna leden. Det handlar främst om tidigare operatörer och verkstadsarbetare, som har vidareutbildar sig internt.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 125 utbildningsplatser²³⁵ med avslut åren 2011- 2015 som leder till yrket service- och underhållstekniker. Utbildningsplatserna ligger i tre län, Örebro, Skåne och Kronoberg. I princip kan man bli service- och underhållstekniker från alla tekniska yrkesprogram på gymnasiet. Det kan man också bli från de flesta tekniska utbildningar på högskolan.

²³⁵ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01

Skogsmaskinförare, dnr YH 2011/2559

Beskrivning av yrket

En skogsmaskinförare kan vara specialiserad på en typ av maskin eller rotera mellan olika typer av maskiner.²³⁶ Informationsteknik används i stor utsträckning inom skogsbruket vid t.ex. avverkning som kan planeras i förväg och maskinföraren får information i hytten. Kompetens behövs i att framföra fordon, i miljö-, kulturmiljö- och naturvård och i maskinunderhåll och reparationer.²³⁷

År 2009 fanns 6 588 anställda inom SSYK²³⁸ 8331 – Förare av jordbruks- och skogsmaskiner. Antalet anställda har varit oförändrat mellan åren 2005 och 2009. Åldersfördelningen i yrket visar på en relativt stor andel pensionsavgångar de kommande 5 – 10 åren då 17 procent eller 1 119 personer kommer att gå i pension. Samtidigt är den yngre åldersgruppen mellan 16-29 år cirka 20 procent.²³⁹ Enligt branschen finns 8 500 heltidssysselsatta skogsmaskinförare/skogsarbetare.²⁴⁰

Av de anställda inom SSYK 8331 arbetar 68 procent inom näringsgrenen²⁴¹ Skogsbruk.²⁴²

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på skogsmaskinförare bygger på information i anställningsannonser, kontakter med aktörer inom branschen och Arbetsförmedlingens yrkesprognoser. Enligt en undersökning som branschen gjort kommer det behövas 500 nya skogsmaskinförare årligen²⁴³.

Antalet arbetssökande och antalet arbetslösa har minskat mellan andra kvartalet 2009 och andra kvartalet 2011. Antal nyanmälda platser på Arbetsförmedlingens platsbank har ökat något mellan första kvartalet 2009 och andra kvartalet 2011.²⁴⁴

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Inom yrkeskoden 8331 – Förare av jordbruks- och skogsmaskiner har majoriteten av de anställda en gymnasial utbildning.²⁴⁵

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 156 utbildningsplatser med avslut åren 2011-2013 som leder till yrket skogsmaskinförare. Utbildningsplatserna är fördelade på fyra utbildningar och fyra län. De flesta utbildningsplatserna finns i Gävleborgs och Västerbottens län.²⁴⁶ Därutöver finns naturbruksprogrammet med inriktning skog i gymnasiet.

²³⁶ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

²³⁷ Uppgifter enligt Skogsbrukets yrkesnämnd (SYN)

²³⁸ Standard för svensk yrkesklassificering

²³⁹ SCB, Yrkesregistret

²⁴⁰ Uppgifter enligt Skogsbrukets yrkesnämnd (SYN)

²⁴¹ Näringsgren efter Svensk Näringsgrensindelning (SNI 2007): näringsgren 02 Skogsbruk

²⁴² SCB, Yrkesregistret

²⁴³ Remissvar från Skogsbrukets yrkesnämnd (SYN), dnr YH 2011/2559

²⁴⁴ Arbetsförmedlingens operativa förmedlingssystem

²⁴⁵ SCB, Yrkesregistret

²⁴⁶ Myndigheten för yrkeshögskolan (2011) Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Skoladministratörer, dnr YH 2011/2631

Beskrivning av yrket

Skoladministratörer arbetar i pedagogisk verksamhet med elevregister, frånvarosystem, vikarieanskaffning, betygshantering, dokumenthantering, protokollskrivning, fördelning av skolplatser, post- och diariehantering. Administratörer har en stödjande funktion i skolverksamheten.

Antalet anställda administratörer²⁴⁷ inom kommun och landsting var 24 553 år 2010. Av dessa var cirka 6138 administratörer anställda inom förskola och skolbarnomsorg, grundskola, gymnasium samt inom verksamhetsområdet övrig pedagogik.

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden om efterfrågan på skoladministratörer bygger på information i anställningsannonser och kontakter med aktörer inom branschen. På Arbetsförmedlingens platsbank i november 2011 finns sju rekryteringsannonser som eftersöker skoladministratörer. I rekryteringsannonserna efterfrågas genomgången gymnasial utbildning²⁴⁸.

Enligt Skolledarförbundet har kommuner dragit ner på kanslifunktioner och kanslistöd inom pedagogiska verksamheter.²⁴⁹ I Västra Götalands län eftersöks skoladministratörer på universitet och högskolor²⁵⁰. Arbetsgivarorganisationen Sveriges kommuner och landsting har inte fått några signaler om ökad efterfrågan på administratörer inom pedagogisk verksamhet.²⁵¹

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

I rekryteringsannonser som eftersöker skoladministratörer är den efterfrågade utbildningsnivån treårig gymnasieutbildning eller motsvarande kompetens²⁵². Administratörer som har assisterande arbetsuppgifter bör företrädesvis ha genomgått gymnasieutbildning på handels- och administrationsprogrammen och därefter eventuellt kompletterat utbildningen med fördjupning inom juridik, ekonomi eller IT²⁵³. Den efterfrågade utbildningsnivån för skoladministratörer är gymnasial.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns inga utbildningar som leder till yrket skoladministratör.

²⁴⁷ SKL (2010) *Antal och andel sysselsatta efter verksamhet och personalgrupp*

²⁴⁸ Arbetsförmedlingens platsbank

²⁴⁹ Skolledarförbundet

²⁵⁰ Manpower

²⁵¹ SKL: Avdelningen för lärande och arbetsmarknad

²⁵² Arbetsförmedlingens platsbank 2011

²⁵³ SKL: Avdelningen för lärande och arbetsmarknad

Sommelier, dnr YH 2011/2556

Beskrivning av yrket

Sommelierer arbetar t.ex. inom hotell och restaurang men även i andra företag som handlar med och marknadsför öl, vin och sprit. På en restaurang arbetar en sommelier bland annat med att köpa in, lagra, kombinera och rekommendera drycker till gäster. I Sverige är rollen som sommelier oftast integrerad i en tjänst som servitör, hovmästare eller restaurangchef. Det är också viktigt att en sommelier har en god måltidskunskap, är väl insatt i matlagingskonsten och de råvaror som används samt har ett väl utvecklat sinne för smaker.^{254 255}

Arbetslivets efterfrågan

De branschaktörer myndigheten varit i kontakt med har bedömt efterfrågan på yrkesrollen sommelier som liten. Däremot förefaller den kompetens en sommelier har vara meriterande för dem som söker jobb som bartender, servitör, servitris, hovmästare, restaurangchef, försäljare på systembolaget eller importföretag eller som konsult i branschen.²⁵⁶

Efterfrågan på kompetensen uppges samtidigt vara på uppsving i takt med att tillväxten i restaurangnäringen är fortsatt stark.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Bilden som ges är att yrket sommelier kräver utbildning på eftergymnasial nivå. Beskrivningen visar också att utbildningen till yrket passar inom yrkeshögskolan.²⁵⁷

Befintligt utbildningsutbud

Inom yrkeshögskolan finns idag 90 utbildningsplatser med avslut 2011-2015 som leder till yrkesutgången sommelier. Utbildningsplatserna är fördelade på två utbildningar i Stockholms och Skånes län. På högskolan finns minst två utbildningar med inriktning mot yrket sommelier. Det finns också flera universitet och högskolor som tillhandahåller enstaka kurser i dryckeskunskap.

²⁵⁴ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

²⁵⁵ Sommelierföreningen

²⁵⁶ Remissvar Sommelier dnr YH 2011/2556

²⁵⁷ Remissvar Sommelier dnr YH 2011/2556

Säkerhetssamordnare, dnr YH 2011/2627

Beskrivning av yrket

Yrkesbenämningen säkerhetssamordnare eller andra närliggande termer används idag för flera olika yrkesroller och befattningar. Myndigheten har i arbetet med den här analysen försökt dela in säkerhetssamordnarna i två undergrupper. I den första gruppen ingår säkerhetssamordnare anställda av kommuner, landsting och vissa statliga myndigheter där de exempelvis kan ha till uppgift att samordna organisationens säkerhets- och krishanteringsarbete. För det andra har myndigheten tittat på säkerhetssamordnare i huvudsak anställda av större säkerhetsföretag som Securitas och G4S. Dessa har till uppgift att samordna säkerhetsföretagets kontinuerliga arbete med en eller flera specifika kunder.^{258/259}

Arbetslivets efterfrågan

Utifrån kommunens lagstadgade ansvar för krishantering måste varje kommun ha någon person med ansvar för dessa frågor. De representanter från Sveriges kommuner och landsting och säkerhetsbranschen som myndigheten varit i kontakt med menar att många, främst mindre, kommuner väljer att tilldela detta ansvarsområde till någon person som en del av en bredare tjänst. SKL bedömer att det i dagsläget finns strax under 250 säkerhetssamordnare i landets kommuner.

Utifrån kontakter med och information från aktörer i säkerhetsbranschen framkommer bilden av att man kan förvänta sig en viss ökad efterfrågan på säkerhetssamordnare bland de privata säkerhetsföretagen.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Säkerhetssamordnare i kommuner och landsting: Utifrån uppgifter inhämtade från ett tjugotal kommuner och landsting samt efter att ha studerat ett stort antal anställningsannonser har myndigheten bilden av att en majoritet av landets kommuner och landsting kräver högskoleutbildning då man söker säkerhetssamordnare. Förutom sökanden med relevant högskoleutbildning efterfrågas även personer med polisiär eller militär bakgrund.

Säkerhetssamordnare i säkerhetsföretag: Utifrån myndighetens kontakt med branschföreträdare samt utifrån information från ett stort antal anställningsannonser görs bedömningen att säkerhetsföretagen, i en klar majoritet av fallen, inte ställer krav på högskoleutbildning då man söker en säkerhetssamordnare. Vad som däremot efterfrågas är flerårig erfarenhet från branschen.

Befintligt utbildningsutbud

Inom yrkeshögskolan finns 260 platser med inriktningen säkerhetssamordnare eller säkerhetschef med avslut mellan 2011 och 2015.

Inom högskolan finns idag tre program med närliggande inriktning. Vid Mittuniversitetet i Östersund finns *risk- och krishanteringsprogrammet*, på Blekinge tekniska högskola finns kandidatprogram i säkerhetsteknik och till sist finns vid Lunds universitet finns brandingenjörsprogrammet.²⁶⁰

²⁵⁸ Securitas

²⁵⁹ SKL

²⁶⁰ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Tapetserare, dnr YH 2011/2636

Beskrivning av yrket

Tapetserare klär om och utför stoppningsarbete på möbler. Tapetseraren kan även vara segelmakare, sadelmakare och/eller gardindekoratör. Många tapetserare är egna företagare eller arbetar i mindre företag. Arbetsuppgifterna skiljer sig åt om tapetseraren arbetar med industriproduktion eller i mindre företag. Inom industriproduktion utförs oftast endast en del av hela tillverkningskedjan medan tapetserare i mindre verkstäder utför allt arbete.

Arbetslivets efterfrågan

Arbetsmarknaden för tapetserare är begränsad med anledning av att det är en relativt liten bransch.²⁶¹ Få utbildar sig till tapetserare och trämöbelföretagen uppskattar behovet till 20-30 tapetserare per år för att klara återväxten.²⁶² Den stora majoriteten av möbeltapetserarna är egenföretagare som arbetar med hantverksmässig tapetsering. Den industriella tapetseringen är främst förlagd i Tibro, Tranås, Jönköping, Skillingaryd och Lammhult. I storstadsområdena finns en större efterfrågan på hantverksmässig möbeltapetsering.²⁶³

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Inom SSYK²⁶⁴ 7435 - Tapetserare har majoriteten en gymnasial utbildning som högsta utbildningsnivå och nästan hälften av dessa har en gymnasial utbildning på högst två år. Det finns inga större skillnader i utbildningsnivå för de olika åldersgrupperna inom SSYK 7435 – Tapetserare.

Befintligt utbildningsutbud

Inom kompletterande utbildningar finns det totalt 12 utbildningsplatser med avslutsår 2011-2015 som leder till yrket tapetserare. Utbildningsplatserna är fördelade på en utbildning i Tibro kommun i Västergötlands län.²⁶⁵

²⁶¹ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

²⁶² Intervju Trämöbelföretagen 2011-11-09

²⁶³ Ibid.

²⁶⁴ Standard för svensk yrkesklassificering

²⁶⁵ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Teknikinformatör, dnr YH 2011/2637

Beskrivning av yrket

Teknikinformatören kan jämföras med yrkestitlar som teknikskribent, teknisk skribent, informationsutvecklare, informationsdesigner, informationsingenjör, technical writers och teknisk kommunikatör.

Arbetslivets efterfrågan, utbildningsform och nivå för yrket

Den samlade bilden av efterfrågan på teknikinformatörer bygger på information i anställningsannonser samt kontakt med Föreningen för teknikinformation (FTI).

FTI ser att företagen efterfrågar teknikinformatörer från högskola/universitet eftersom man anser att yrket kräver det. På arbetsplatserna förekommer det ett tekniskt språk som är sprunget ur den akademiska världen. Det kan dock förändras i framtiden enligt FTI om yrket delas upp i olika nivåer.²⁶⁶

Enligt anställningsannonser och kompetensprofiler kan vi se att företagen söker högskoleingenjörer med teknisk bakgrund. Teknikinformatörerna ska även helst ha flerårig arbetslivserfarenhet och gedigna språkkunskaper i både tal och skrift.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 54 utbildningsplatser med avslutsår 2011-2015 som leder till yrket teknikinformatör. Utbildningsplatserna är fördelade på en utbildning i Kronobergs län.²⁶⁷ Utbildningar som syftar att leda till yrkesutgången teknikinformatör finns också inom högskolan.

²⁶⁶ Föreningen för teknikinformation (FTI)

²⁶⁷ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Transportlogistiker, dnr YH 2011/2626

Beskrivning av yrket

Transportlogistiker arbetar med planering och effektivisering av transporter av de varor som företag producerar/säljer. Det innebär bland annat att utreda olika transportalternativ där såväl ekonomiska som tekniska aspekter måste beaktas. Att upprätta effektiva tidsplaner för lastning och lossning är exempel på arbetsuppgifter. Utöver ovan nämnda arbetsuppgifter ligger det inom ansvarsområdet att följa upp transporter och finna alternativa lösningar vid förseningar. I arbetsuppgifterna kan det även ingå att ta fram underlag för avtal för dem som utför transporterna.²⁶⁸

Arbetslivets efterfrågan

Kraven på fortsatta rationaliseringar och lönsamhet i företagen gör att efterfrågan på yrkesgruppen ökar på lång sikt enligt de branschaktörer myndigheten varit i kontakt med. Även om konjunkturen påverkar efterfrågan så talar mycket för att det kommer att finnas en kontinuerlig efterfrågan på transportlogistiker och motsvarande yrkesroller. Myndigheten har inte tillgång till någon statistik som är avgränsad på yrkesrollen men generellt sett är pensionsavgångarna inom SSYK 4132 – transportassistenter relativt stora de kommande åren.²⁶⁹

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Det underlag myndigheten har tillgång till visar på att anställning som transportlogistiker eller motsvarande i regel kräver en eftergymnasial utbildning till exempel inom yrkeshögskolan. Det är samtidigt vanligt att redan anställda får internutbildning, t.ex. vid intern rekrytering. För vissa anställningar efterfrågas högskoleutbildning inom logistik.

Befintligt utbildningsutbud

I dagsläget finns 1 128 utbildningsplatser med avslut 2011 till 2014 som kan leda till yrket transportlogistiker eller motsvarande inom yrkeshögskolan. Platserna är fördelade på 22 utbildningar som finns från Skåne i söder till Västerbotten i norr. Inom högskolan finns ett stort utbud av utbildningar inom logistik men de syftar till mer specialiserade arbetsuppgifter inom logistikområdet.

²⁶⁸ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

²⁶⁹ SCB, Yrkesregistret

Trädgårdsanläggare, dnr YH 2011/2558

Beskrivning av yrket

En trädgårdsanläggare arbetar med nyanläggning, restaurering, skötsel och underhåll av blommor och växter, underhåll av trädgårdar och buskar. Trädgårdsanläggaren kan även lägga sten, mura och dekorera i anslutning till växter och plantor, blommor och träd. Förutom park och natur arbetar en trädgårdsanläggare på uppdrag av hyresvärdar och hyresföreningar med att upprätthålla grönytor utanför bostäder och fastigheter.²⁷⁰

År 2009 fanns 11 921 anställda inom SSYK²⁷¹ 6113 – trädgårdsanläggare m.fl. Andel anställda i yrket har ökat med 24 procent mellan 2005 och 2009. Åldersfördelningen i yrket visar på en stor andel pensionsavgångar de kommande 5 – 10 åren då 26 procent eller 3 055 personer kommer att gå i pension.²⁷²

Av de anställda inom SSYK 6113 arbetar 26 procent inom näringsgrenen²⁷³ Intressebevakning; religiös verksamhet, 16 procent inom näringsgrenen Sport-, fritids- och nöjesverksamhet och 14 procent inom Fastighetservice samt skötsel och underhåll av grönytor.²⁷⁴

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på trädgårdsanläggare bygger på information i anställningsannonser, kontakter med aktörer inom branschen och Arbetsförmedlingens yrkesprognoser. Branschaktörer bedömer att det kommer att bli efterfrågan på kompetens de kommande 3-5 åren till följd av pensionsavgångar. Särskilt utpekad är bristen på arbetsledande personal och nya företagare.

Antalet arbetssökande och antalet arbetslösa har ökat mellan andra kvartalet 2009 och andra kvartalet 2011. Samtidigt visar antalet nyanmälda platser på Arbetsförmedlingens platsbank en uppåtgående trend från och med första kvartalet 2009 till andra kvartalet 2011.²⁷⁵

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Inom SSYK 6113 – trädgårdsanläggare m.fl. har majoriteten av de anställda en gymnasial utbildning.²⁷⁶ Branschen uppger också att det främst efterfrågas personal med gymnasial utbildning.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 595 utbildningsplatser med avslut åren 2011-2015 som leder till yrket trädgårdsanläggare. Utbildningsplatserna är fördelade på 14 utbildningar och sju län. De flesta utbildningsplatserna finns i Skåne och Västra Götalands län.²⁷⁷ Det finns också ett fåtal utbildningar inom folkhögskolan. Inom högskolan finns utbildningar med inriktning mot landskapsarkitekt, landskapsingenjör och trädgårdsingenjör.

²⁷⁰ Arbetsförmedlingen, yrken A-Ö.

²⁷¹ Standard för svensk yrkesklassificering

²⁷² SCB, Yrkesregistret

²⁷³ Näringsgren efter Svensk Näringsgrensindelning (SNI 2007): 94 Intressebevakning; religiös verksamhet, 93 Sport-, fritids- och nöjesverksamhet, 81 Fastighetservice samt skötsel och underhåll av grönytor

²⁷⁴ SCB, Yrkesregistret

²⁷⁵ Arbetsförmedlingens operativa förmedlingssystem

²⁷⁶ SCB, Yrkesregistret

²⁷⁷ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Trädgårdsodlare, dnr YH 2011/2558

Beskrivning av yrket

En trädgårdsodlare arbetar med bearbetning av jord, gödsling, sådd, utplantering av plantor, ogräsbekämpning, beskärning och att skörda. Det förekommer även uppgifter inom förvaltning, underhåll, ekonomi och personal. Arbetet inom jordbruk och trädgård är säsongsbundet, vilket innebär att arbetsuppgifterna varierar beroende på årstid.²⁷⁸

År 2009 fanns 4112 anställda inom SSYK²⁷⁹ 6111 – odlare av jordbruksväxter, frukt- och bärödlare och SSYK 6112 – trädgårdsodlare. Yrket har ökat med 21 procent mellan 2005 och 2009.²⁸⁰

Av de anställda inom SSYK 6111 och SSYK 6112 arbetar 78 procent inom näringsgrenen²⁸¹ Jordbruk och jakt samt service i anslutning härtill.²⁸²

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden om efterfrågan på trädgårdsodlare bygger på information i anställningsannonser, kontakter med aktörer inom branschen och Arbetsförmedlingens yrkesprognoser. Branschaktörer bedömer att det kommer att bli efterfrågan på kompetens de kommande 3-5 åren till följd av pensionsavgångar. Särskilt utpekad är bristen på arbetsledande personal och nya företagare. Det är framförallt kvalificerad personal inom plantskolor och till frukt- och bärödlare som efterfrågas och kommer att göra det på några års sikt.

Antalet arbetssökande och antalet arbetslösa har ökat mellan andra kvartalet 2009 och andra kvartalet 2011. Antal nyanmälda platser på Arbetsförmedlingens platsbank visar en uppåtgående trend från och med första kvartalet 2009 till andra kvartalet 2011.²⁸³

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Inom yrkeskoderna 6111 – odlare av jordbruksväxter, frukt- och bärödlare och SSYK 6112 – trädgårdsodlare har majoriteten av de anställda en gymnasial utbildning.²⁸⁴ Branschen uppger också att det främst efterfrågas personal med gymnasial utbildning.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 136 utbildningsplatser med avslut åren 2011-2015 som leder till yrket trädgårdsodlare. Utbildningsplatserna är fördelade på tre utbildningar och två län. Utbildningsplatserna finns i Stockholms och Skåne län.²⁸⁵ Näraliggande utbildningar finns inom SLU, högskolan i Gävle och vid Göteborgs universitet.

²⁷⁸ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

²⁷⁹ Standard för svensk yrkesklassificering

²⁸⁰ SCB, Yrkesregistret

²⁸¹ Näringsgren efter Svensk Näringsgrensindelning (SNI 2007): näringsgren 01 Jordbruk och jakt samt service i anslutning härtill

²⁸² SCB, Yrkesregistret

²⁸³ Arbetsförmedlingens operativa förmedlingssystem

²⁸⁴ SCB, Yrkesregistret

²⁸⁵ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Turistinformatör, dnr YH 2011/2557

Beskrivning av yrket

En turistinformatör kan gå under yrkesbenämningarna turistbyråtjänsteman och turistvärd. Turistinformatören för inresande turism kan vara anställd av en kommun för att informera om sevärdheter i kommunen och dess omgivning. I Sverige finns det cirka 310 auktoriserade turistbyråer inklusive de som endast har öppet på sommaren.²⁸⁶

Turistinformatören kan ha som arbetsuppgifter att svara på frågor om sevärdheter, evenemang, museer, aktiviteter etc. Vidare ingår det i arbetet att boka logi, sälja kartor, evenemangsbiljetter, fiskekort, souvenirer och beställa broschyrer. Turistinformatörer är ofta säsongsanställda. Under sommartid finns cirka 3 000 personer anställda fördelade på drygt 300 turistbyråer. Cirka 8 procent är anställda året runt.²⁸⁷²⁸⁸

Arbetslivets efterfrågan

Den information som kommit myndigheten till handa tyder på att trots att den inresande turismen ökar så ökar inte efterfrågan på turistinformatörer. Resenärer och turister förser sig själva lätt med den information de behöver och gör en stor del av sina bokningar via Internet. Information och bokningar är också en service som erbjuds i många hotellreceptioner. Trots det ovan sagda har myndigheten än så länge inte någon information som tyder på att turistbyråernas tid på något sätt är förbi.

Antal arbetssökande i ovan nämnda yrkesbenämningar låg andra kvartalet 2011 på runt 673 personer. Antalet arbetssökande har ökat mellan andra kvartalet 2009 och andra kvartalet 2011. Antal nyanmälda platser visar en nedåtgående trend.²⁸⁹

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Utbildningsnivå och inriktning hos turistinformatörer kan variera i så stor utsträckning att det är svårt få en enhetlig uppfattning om vilken inriktning och nivå som faktiskt efterfrågas för yrket. Däremot är det tydligt att relevant yrkeserfarenhet och personliga egenskaper är viktiga för anställning. Det kan tolkas som att arbetsmarknaden inte efterfrågar en specifik utbildning till yrket utan anställer personer med utbildning på olika nivåer och med olika inriktning såväl inom turismområdet som inom språk och kultur och som har relevant yrkeserfarenhet.

Befintligt utbildningsutbud

Det finns i dagsläget inte några utbildningar med yrkesutgången turistinformatör inom Ky/Yh.

Inom gymnasieskolans treåriga hotell- och turismprogram är turistinformatör en möjlig yrkesutgång ifall man väljer att inrikta sig på turism och besöksnäringen. På högskolenivå finns det ett brett utbud av utbildningar som kan leda till arbete i branschen.

²⁸⁶ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

²⁸⁷ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

²⁸⁸ Förtur, intervju och annat material

²⁸⁹ Arbetsförmedlingens operativa förmedlingssystem

Tv-produktionsspecialist, dnr YH 2011/2636

Beskrivning av yrket

Inom tv-produktion finns det fler yrkesroller representerade, som exempelvis produktionsassistent, produktionssekreterare, studiomann och studiovärd.²⁹⁰

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden om efterfrågan på tv-produktionsspecialister bygger på information i anställningsannonser, kontakter med aktörer inom branschen och Arbetsförmedlingens yrkesprognoser. Det finns en stor efterfrågan på kvalificerade personer och efterfrågan på egenproducerat (dvs. programproducerade i Sverige) har ökat. Samtidigt finns det en brist på kvalificerad personal exempelvis producenter, redaktörer och redigerare.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Branschen efterfrågar inte någon specifik utbildningsform och utbildningsnivån specificeras inte heller. De är många som arbetar inom produktion som har börjat som assistenter för att arbeta in sig i en yrkesroll. Det är vanligt att man kommer direkt från en gymnasieutbildning och arbetar några år som assistent innan man får en mer kvalificerad roll. Det är svårare att komma direkt från utbildning och få arbete som t.ex. producent eller projektledare, dessa tjänster kräver i regel spetskompetens och relevant erfarenhet.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 232 utbildningsplatser med avslut åren 2011-2015 som leder till yrken inom tv-produktion. Utbildningsplatserna är fördelade på fem utbildningar och två län. Utbildningsplatserna finns i Kalmars och Stockholms län. Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01. Utbildningar som avser att leda till yrkesutgångar inom tv-produktion finns också på estetiska programmet på gymnasiet och inom högskolan.

²⁹⁰ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

Undersköterska med specialistkompetens inom psykiatri, dnr YH 2011/2630

Undersköterskor med specialistkompetens inom psykiatri arbetar inom socialpsykiatri, med psykosocialt rehabiliteringsarbete och med missbruk. Yrkesgruppen arbetar också inom vård och omsorg för barn, ungdomar och vuxna med boendestöd och vardagsstöd inom slutna och öppna psykiatriska vård.

Undersköterskor med specialistkompetens inom psykiatri vårdar, aktiverar och medverkar i rehabilitering av barn, ungdomar och vuxna med psykiska funktionshinder.²⁹¹

År 2009 var 64 848 personer anställda inom SSK²⁹² 5134 - skötare m.fl.²⁹³ Nationell samverkan för psykisk hälsa har i sitt yttrande till Myndigheten för yrkeshögskolan valt att bredda begreppet undersköterska med specialistkompetens till att även omfatta baspersonal, exempelvis yrkena skötare, boendestödjare, vårdare och rehabiliterare.

Arbetslivets efterfrågan

Efterfrågan på undersköterskor med specialistkompetens inom psykiatri bygger på information från aktörer inom branschen och Arbetsförmedlingens yrkesprognoser. Aktörer inom branschen tror på en ökad efterfrågan på baspersonal inom psykiatri på grund av åldersstrukturen inom yrkesgruppen. Andelen som är 55 år eller äldre utgör 20 procent av de anställda. I jämförelse med riksgenomsnittet där andelen anställda som är 55 år eller äldre ligger på 12 procent kommer pensionsavgångarna inom yrkesgruppen att bli stora.²⁹⁴

Även om antalet arbetssökande minskade med 66 procent från och med andra kvartalet 2009 till andra kvartalet 2011²⁹⁵ bedömer Arbetsförmedlingen att konkurrensen om jobben för undersköterskor blir stor det kommande året. På 3-5 års sikt kommer efterfrågan på undersköterskor att öka. Undersköterskor med utbildning och erfarenhet i storstadsregionerna har större chans till anställning på kort sikt.²⁹⁶

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Aktörer inom branschen bedömer att det i dagsläget saknas relevant utbildade inom psykiatri.²⁹⁷ Sedan skötarutbildningen upphörde och ersattes av omvårdnadsprogrammet har det inte funnits något likvärdig utbildning för baspersonal inom psykiatri.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 799 utbildningsplatser med avslutsår 2011-2015 som leder till yrket undersköterska med specialistkompetens inom psykiatri. Utbildningsplatserna är fördelade på 16 utbildningar och 10 län.²⁹⁸

²⁹¹ Arbetsförmedlingen (2011) yrkesbeskrivning undersköterskor

²⁹² Svensk standard för yrkesklassificering

²⁹³ SCB, yrkesregistret

²⁹⁴ SCB, yrkesregistret

²⁹⁵ Arbetsförmedlingens operativa förmedlingssystem

²⁹⁶ Arbetsförmedlingens yrkesprognos 2011

²⁹⁷ NSPH remissvar dnr YH 2011/2630

²⁹⁸ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

Webbutvecklare, dnr YH 2011/2625

Beskrivning av yrket

En webbutvecklare arbetar med att utveckla hemsidor och applikationer för Internet eller intranät. Arbetsuppgifterna inkluderar allt från utveckling av webbsidor med information till komplexa webbaserade applikationer för till exempel banker, försäkringsbolag eller andra företag och organisationer. De är också vanligt att webbutvecklaren arbetar med att utforma, utveckla och administrera webbaserade tjänster såsom webbplatser och e-handelsplatser.²⁹⁹³⁰⁰

Tillgänglig statistik visar på en mycket positiv utvecklingen inom Data/IT-branschen under de senaste åren och efterfrågan på personal har generellt varit stor och ökande. Tillväxten i branschen förväntas av de branschaktörer myndigheten varit i kontakt med att fortsätta under de kommande åren.

Arbetslivets efterfrågan

Enligt Arbetsförmedlingens statistik var antalet arbetslösa och arbetsökande oförändrat lågt och låg på cirka 90-100 respektive 40 personer mellan åren 2009-2011. Antalet nyanmälda platser har ökat från drygt 400 till drygt 900 under samma period.³⁰¹

Myndigheten har inte tillgång till någon statistik som är avgränsad till yrkesrollen men generellt sett är pensionsavgångarna inom Data-/IT-yrken relativt små.³⁰²

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Det underlag myndigheten har tillgång till visar på att anställning som webbutvecklare i regel kräver en eftergymnasial utbildning inom yrkeshögskola eller högskola. Myndighetens kontakter med branschaktörer visar på en splittrad bild avseende vad för typ av eftergymnasial utbildning som efterfrågas.

Befintligt utbildningsutbud

I dagsläget finns 105 utbildningsplatser med avslut 2011 till 2013 som kan leda till yrket webbutvecklare inom yrkeshögskolan. Inom högskolan finns ett flertal utbildningar som kan leda till yrkesrollen webbutvecklare eller motsvarande.

²⁹⁹ Remissvar Webbutvecklare dnr YH 2011/2625

³⁰⁰ Arbetsförmedlingen, Yrken A-Ö

³⁰¹ Arbetsförmedlingens operativa förmedlingssystem

³⁰² SCB, Yrkesregistret

Vindkrafttekniker, dnr YH 2011/2632

Analysen syftar till att belysa arbetslivets efterfrågan samt det befintliga utbildningsutbud som finns.

Beskrivning av yrket

Vindkrafttekniker arbetar med att serva mekaniska och elektriska system i kraftverken. De monterar och demonterar verk. Arbetet sker till stor del på hög höjd uppe i kraftverken.

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden av efterfrågan på vindkrafttekniker bygger på information i anställningsannonser och kontakter med aktörer inom branschen.

Att döma av statistik och prognoser över hur utbyggnaden har sett ut och förväntas se ut fram till 2030 verkar det finnas en efterfrågan på vindkrafttekniker. Det finns dock regionala skillnader. Västra Götalandsregionen har flest vindkraftverk i hela landet.³⁰³ Jämtland har ökat när det gäller installerad effekt och det största tillskottet kom genom en vindkraftspark i Havsnäs, Strömsunds kommun, om 48 verk.

Enligt Svensk vindenergi kommer det att behövas cirka 50 utexaminerade vindkrafttekniker per år fram till 2020.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 529 utbildningsplatser med avslut åren 2011-2015 som leder till yrket vindkrafttekniker. Platserna finns i Gotlands, Gävleborgs, Jämtlands, Kronobergs, Norrbottens, Skåne, Västerbottens och Västra Götalands län. Flest platser finns i Jämtlands och Hallands län.³⁰⁴ Det finns fristående kurser inom vindkraft och vindkraftsteknik vid högskolan på Gotland, Luleå tekniska universitet, Mälardalens högskola, Umeå universitet och Uppsala universitet. Vid högskolan på Gotland finns också kurser i vindkraftsprojektering.³⁰⁵

³⁰³ Statens energimyndighet (2010) *Vindkraftsstatistik: se exempelvis tabell 5, sid 11*

³⁰⁴ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.

³⁰⁵ Högskolan på Gotland (2011) *Vindkraft på högskolor och universitet*

Vårdadministratör, dnr YH 2011/2631

Beskrivning av yrket

Medicinska sekreterare, läkarsekreterare och vårdadministratörer arbetar med vårddokumentation inom hälso- och sjukvård, medicinska institutioner och företag.³⁰⁶

Enligt SKL³⁰⁷ var antalet anställda administratörer inom vård 15 548 i november år 2010.³⁰⁸ Drygt 20 procent av de anställda vårdadministratörerna finns i Västra Götalands län.

Arbetslivets efterfrågan

Den samlade bilden om efterfrågan på vårdadministratörer bygger på information från aktörer inom branschen. Till följd av stora pensionsavgångar inom yrkesgruppen i kombination med att tillgången på sökande med rätt kvalifikationer är låg råder det brist på vårdadministratörer i hela landet.

Enligt SKL är medelåldern inom yrket för kvinnor 49 år och för män 42 år. Andelen vårdadministratörer yngre än 29 år utgör endast 3 procent.³⁰⁹ Läkarsekreterarnas yrkesförbund, Sahlgrenska Universitetssjukhuset, Arbetsförmedlingens nationella branschråd i vård och omsorg samt deltagare i Visions läkarsekreterarnätverk har uppmärksammat Myndigheten för yrkeshögskolan om bristen på vårdadministratörer.

Fram till 2015 beräknas rekryteringsbehovet uppgå till cirka 760 vårdadministratörer i Västra Götalandsregionen. Enbart Sahlgrenska Universitetssjukhuset har behov av att tillsätta 100 vårdadministratörer under år 2012³¹⁰.

På 3 års sikt förväntas pensionsavgångarna i Kronobergs- och Stockholms läns landsting bestå av cirka 75 respektive 365 vårdadministratörer. I Dalarnas län är det 184 vårdadministratörer som går i pension fram till 2020. Samtliga avgångar ska återbesättas, enligt information från aktörer inom branschen.

Efterfrågad utbildningsform och nivå för yrket

Bristen på vårdadministratörer har blivit så pass akut att landstingen inom länen vill starta kortare utbildningar som avser att leda till yrkesutgången vårdadministratör, exempelvis genom arbetsmarknadsutbildningar. Initiativ till att starta utbildningar på gymnasial nivå har dock stoppats från fackförbundet Vision med hänvisning till att utbildningar som leder till yrket vårdadministratör bör ligga i nivå med eftergymnasial utbildning.

Befintligt utbildningsutbud

Inom Yh/Ky finns det totalt 877 utbildningsplatser med avslutsår 2011-2015 som leder till yrket vårdadministratör. Flest utbildningsplatser finns i Göteborg, Jönköping och Halmstad. I Göteborg finns 10 procent av alla utbildningsplatser med avslut 2011-2015.³¹¹

³⁰⁶ Läkarsekreterarnas yrkesförbund 2011

³⁰⁷ Sveriges kommuner och landsting

³⁰⁸ Arbetsidentifikationen kommuner och landsting (AID) Antal anställningar, faktiska årsarbetare, sysselsatta och helt lediga efter personalgrupp nov 2010 Kod 152018

³⁰⁹ Arbetsidentifikationen kommuner och landsting (AID) Antal anställningar, faktiska årsarbetare, sysselsatta och helt lediga efter personalgrupp nov 2010 Kod 152018

³¹⁰ Sahlgrenska Universitetssjukhuset skrivelse till Myndigheten för yrkeshögskolan dnr YH 2011/1

³¹¹ Notera att utbildningsutbudet avser per 11-03-01.